

سپي څنگه مډالونه وگټل؟

(د طنزونو مجموعه)

ليکوال: عبدالنافع همت

۱۳۸۶ ل کال

Ketabton.com

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم : سپي څنگه مډالونه وگټل؟

ليکوال : عبدالنافع همت

خپرندوی : نارنج خپرندویه ټولنه - کندهار

د چاپ شمېر : ۱۰۰۰ ټوکه

کمپوز او ډیزاین : سيف الرحمن کریمزی

د پښتۍ طرح : هژبر شینواری

د چاپ کال : ۱۳۸۶ ل کال

برېښنالیک : anhimmat@gmail.com

د دې کتاب د چاپ حقوق له لیکوال او خپرندويي ټولني سره خوندي دي.

اهداء :

دا کتاب هغو افغانانو ته اهداء کوم چي د قبيلوي گټو
پر ځای د ملي گټو په اړه فکر کوي.

عبدالنافع همت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کورودانی

له محترم پسرلي صاحب او جهاني صاحب
خخه د زړه له کومي مننه کوم، چي پر دې
کتاب يې سريزي وليکلې. دغه ډول د هژبر
شينواري د احسان هم خورا ډېر پوروړی يم،
چي په نيمه خوله يې زما وړانديز ومانه او په
لنډ وخت کي يې د کتاب د پښتۍ طرح جوړه
کړه. د دې تر څنگ د نارنج خپرندويه ټولني
مشر بناغلي سيداحمد قانع هم وگڼلم، چي دا
کتاب يې چاپ او دا دی د ده له برکته ستاسي
تر گوتو پوري دررسېږي.

ع، همت

محمدصديق پسرلی

دا اثر

کابو دوه زره کاله پخوا کوم عالم ویلي وو چې: ”ادبي لیکنې باید یا خوندورې او یا گټورې وي.“ دغه خبره به ډېرو خلکو ورسره منلې وي، چې تر موږ پورې هم راورسېده او زما هم د غوره لیکنې لپاره دا شرطونه خوښ شول.

څرنگه چې ادبیات معنوي خوراکونه دي، لکه سابه او مېوې باید یا سړي ته خوند ورکړي او یا گټه ولري. خټکیو پر خلکو خپل خوند منلی دی، په گټه او تاوان پسې یې څوک سر نه گرځوي.

شلغم چې ډېر گټور دي، پر بې خوندۍ او بدبویۍ سربېره په شوق خوړل کېږي، خو له تازه خرماوو او منو څخه هېڅوک مخ نه شي اړولای، ځکه چې هم گټورې او هم خوندورې دي، نو ادبي لیکنې هم باید دغه دواړه صفتونه ولري.

ما چې د محترم همت صاحب دا اثر ولوست، تر ډېره حده یې د منو او خرماوو په شان دواړه صفتونه لرل، ځکه یې ډېر ښه اثر گڼم او هیله لرم چې خدای دي همت صاحب ته اوږد عمر او روغ صورت ور په برخه کړي، چې دغسې نور کامیاب آثار هم وپنځوي.

عبدالباري جهاني

د عبدالنافع همت طنزونه

عبدالنافع همت له څه کم لسو کالو راهيسي پېژنم؛ لیکوال او ژورنالست دی. فکر کوم د ده داسي خوښه ده، چي د خپل ژوند زیاتره برخه طنز لیکلو ته ورکړي. که یې رښتیا هم دا فیصله کړې وي، نو زه وایم چي دا یې ښه تصمیم نیولی دی. همت صاحب په عادي مجلسونو کي هم له طنز ویلو سره مینه لري او ښایي دغه علت وي، چي مجلس یې ډېر خوږ دی او پر چانه غمپري.

د پښتو ادب هره برخه، په تېره بیا نثر، ډرامې، ترجمې او تحقیقاتي نثرونه ټول ډېر زیات کار غواړي. په دې لړ کي د طنز برخه، چي د یوې ژبي په اصطلاح مالګه ده، ډېر خواره لیدل کېږي او سړی ویلای سي چي ډېره لږه توجه ورته سوې ده. دا چي همت صاحب لېڅې راغړلي او دې خوا ته یې مخه کړې ده، زما په عقیده ډېر ښک کار دی او تر هغه ځایه چي ما یې طنزونه لوستي دي، نو تر عهدې یې هم ښه وتلی دی. زه یقین لرم چي همت صاحب به د ترکیب د مشهور او محبوب لیکوال عزیز نسین طنزونه لوستي وي، ځکه چي ماته یې په طنزونو کي د هغه د طنزیه داستانانو یو څرک راملومېږي. په هر صورت، دا خبره لا ښایي ډېره مهمه نه وي، خبره په خپله د همت صاحب د سبک او افادې ده.

د طنزونو وظيفه يوازې د خلکو خندول نه دي، بلکې د ټوکو په لهجه يا په غير جدي لهجه تر څو حقايقو ته د خلکو متوجه کول دي. کله - کله خو عادي، جدي، سياسي مضامين او مقالې او حتی له اوره ډکي ويناوي هم د طنزونو په څېر تاثير نه سي بنډلای. طنز د انتقاد کولو ډېر خوږ او په زړه پوري شکل دی او دغه علت دی چې حتی پر هغو کسانو، چې د انتقاد گوته ورته نيوله کېږي، هم ډېر بد نه لگېږي او کله - کله يې ښايي خپلو اشتباهاتو ته متوجه کړي. د طنزو په ژبه داسې اجتماعي ستونزو او نيمگړتياوو ته اشاره کېږي، چې که په جدي شکل وليکل سي او يا وويل سي، نو ښايي د طنزونو په اندازه اغېزه ونه لري. همت صاحب په خپلو ليکنو کې د يوه ښه طنز ليکونکي په حيث هم ښه موضوعات انتخاب کړي او هم يې د ښې زړورتيا څخه کار اخيستی دی.

”تولسي په ارگ کې“ يې داسې طنزيه داستان دی، چې د جمهور رئيس پر شا و خوا راټولو سويو غوږه مالانو او نالايکو کسانو ته د سړي توجه وراوړي. په دې طنز کې د ارگ په مجلس کې د تولسي ډرامې په باب بحث دونه زور اخلي، چې اصلي موضوع، چې له پاکستان سره د افغانستان اړيکي دي، په ارگ کې د راغونډو سويو وزيرانو له ياده وزي. په لومړي سر کې وزيران داسې فکر کوي، چې د اطلاعاتو او کلتور وزير ښايي د ټوکو لپاره د تولسي ډرامې خبره راپورته کړې وي، خو وروسته متوجه کېږي چې هغه جدي دی او بيا وروسته خپله جمهور رئيس هم په دې بحث کې برخه ورسره اخلي او د پاکستان د مداخلې خبره د ټولو له ياده وزي. په زړه پوري خبره دا ده چې همت صاحب

په خپله هم گواکي تولسي ډرامه په ډېر غور کتلې او د ډرامې د ټولو کرکټرونو له خصوصياتو او هدفونو سره بلد دی. دی له دې ډرامې سره بلد دی، ځکه نو کولای سي چي په طنزيه ليکنه کي کار ورڅخه واخلي.

”د ډيانا مجسمه“ په نوم طنزيه ليکنه کي په ډېر مهارت دا بڼي چي افغانان څرنگه په يوه او بل چل له خپل هيواد څخه وتلو ته مخه کوي، له څه ډول چلونو څخه کار اخلي او کله چي يې کار تقريباً پای ته رسېږي، نو گوري چي بخت ياري نه ورسره کوي او هغه طالبان، چي مهاجر افغان غوښتل د هغوی له ظلمه سياسي پناه واخلي او ځان د بریتانیې مقاماتو ته مجسمه جوړوونکی معرفي کړي او د هغوی د توجه د جلبولو لپاره د ډيانا مجسمه ورته وړاندي کوي، سقوط کوي او پر ده باندي له خپل وطن څخه د مهاجر کېدو پلمه درېږي.

دغه راز يې په هر طنز کي يو ښه مطلب ته ځای ورکړی دی او ټول طنزونه يې په څو ځله لوستلو ارزې. څرنگه چي زه خپله پر طنز باندي د ډېري ليکني صلاحيت نه لرم او يوازي د طنز مينه وال یم، نو خپلي خبري دلته پای ته رسوم او تاسي لوستونکي د دې طنزونو لوستلو ته رابولم.

د ډيانا مجسمه

کله چي مي په اسلام اباد کي د انگلستان د سفارت مخ ته په ځوړند شوي لیست کي خپل نوم ولید، نو که رښتیا ووايم، له ډېري خوشاليه په کاليو کي نه ځایېدم. ما ویل یاره جباریه لکه چي له خیره سره جبار خان شوې! ځکه چي په دې لیست کي د یو چا نوم دا مانا درلوده چي گواکي غوښتنلیک یې منل شوی او د مرکې لپاره غوره شوی دی.

د سفارت مخ ته خورا گڼه گونډه ول. خلک پر هغه کوچنۍ غرفه، چي غوښتنلیکونه یې ټولول، داسي راټول شوي ول، لکه پر غوړ هډوکي چي سور کي مېرېان راټول شوي وي. خلکو په بېلابېلو نومونو غوښتل ځانونه انگلستان ته ورسوي. چا به درواغ او چا به رښتیا پلمه کول. هغه مهال په افغانستان کي د طالبانو حکومت و، د لوېدیځوالو او طالبانو تر منځ تور دېگ تېر شوی و، په طالبانو پوري چي دي هر ډول تور تړلای، نو د لوېدیځوالو زړه ته لوېدل. په دغه وخت کي دومره افغانان بهرنیو هېوادونو ته ولاړل چي د روسانو په وخت کي به هم نه وي تللي. نور یې څه کوي بس تیاره لنگه غوا وه. یوه سړي ویل: ”زه پخوا سندرغاړی وم، اوس طالبانو په افغانستان کي موسیقي بنده کړې ده، همدا زما د روزۍ وسیله وه، بل کار زما نه دی زده؛ مجبوره یم چي په ډوډۍ پسې له هېواده ووځم“. یوې ښځي بیا ویل: ”ما په افغانستان کي

ارايشگاه (سينگار تون) درلود، اوس طالبان ښځي بېخي له کوره دباندې نه پرېږدي. ځينو به بيا خپل پخواني وظيفوي او گوندي کارډونه له ځان سره راخيستي ول او ويل به يې: ”زه په پخواني حکومت کې لوږپوړی چارواکی وم، اوس مي طالبان وژني“. د سفارت يوه چارواکي په لوږسپېکر کې وويل: ”هغه خلک چې سياسي پناه غواړي د (A) د غرډې په ليکه کې دي ودرېږي او هغه خلک چې خپلو خپلوانو غوښتي وي د (B) د غرډې ليکي ته دي ورشي. يوسپين ږيري سړی، چې په غوږو لږ دروند و، له يوه ځوان څخه پوښته وکړه چې دا يې څه وويل؟ هغه د A او B د ليکو خبره ورته وکړه. د سپين ږيري وروځي راوځرېدې او په ډډ غږ يې وويل: ”مه ديگه نه می فهمم، مقصد مرا ازيجا زود بېره که ايجه مخفی هستم“. حقيقت دا و چې په دې ځای کې تر رښتيا درواغو ښه بازار درلود. خو په دې شرط چې نوي او رښتياډوله درواغ وای او په دې ډول درواغو کې خو زه هم تر هيچا پاته نه وم. داسي نوي نزي درواغ مي ورته وويل چې تر اوسه د هيچا ورته پام نه و. په خپل غوښتنليک کې مي داسي ورته وليکل: ”زه پخوا مجسمه جوړوونکی وم، اوس نه يوازي دا چې له څو کالو راهيسي بېکاره گرځم، بلکې د طالبانو يوې محکمې زما په اړه د اعدام فتوا صادره کړې ده. دوی پر ما دا تور لگوي چې زه بت جوړوونکی يم او خلک بت پالنې ته رابلوم، پنځه مياشتي کېږي چې په پاکستان کې پټ اوسېږم، که په لاس ورشم، نو يو ساعت مي هم ژوندی نه پرېږدي“.

دا چې طالبانو د باميانو مجسې تازه ماتې کړې وې، نو دې کار زما چرې ته لاستی ورکړ او زما درواغ يې نور هم رښتيا ته نژدې کړل.

کله چي مي ډانټر ويو (مرکې) وخت راورسېده او د مرکې کوټې ته ورغلم، نو د سفارت يوه چارواکي زما غوښتنليک راپورته کړ او بيا يې زما څخه وپوښتل: څو کاله کېږي چي مجسمې جوړوې؟

— ياره صاحب يو شل کاله به کېږي.

— ايا داسي ثبوت وړاندي کولای شې، چي ته رښتيا مجسمه جوړوونکي يې؟

دا يوه داسي پوښتنه وه چي ما پر اسمان غوښته او خدای پر ځمکه راکړه. ژر مي د مېرمن ډيانا هغه مجسمه له کڅوړي راوايسته چي يوه اوونۍ مخکي مي په اسلام اباد کي په لس زره روپيو په يوه تکړه مجسمه جوړوونکي جوړه کړې او په انگليسي ژبه مي خپل نوم پر ليکلی و. د سفارت مامور چي مجسمه وليده، نو خوله يې وپړه کړه او داسي خوشاله شو، لکه کومه ورکه چي يې موندلې وي. مجسمه يې په لاس کي واړوله - راواړوله او بيا يې پر خپل مېز کېښېووله. تر يو څو لنډو پوښتنو - گروپونو وروسته يې راته وويل چي بس ستا مرکه خلاصه شوه، موږ به د نتيجې لپاره ستاسي پر ټاکلې پته خبر درکړو.

ما هم له ډېري خوشاليه مجسمه نوموړي سفارت کار ته په تحفه کي ورکړه او له سفارته راووتم. ځينو دوستانو مي ډېر تعجب وکړ چي څنگه ستا مرکې دومره لږ وخت ونيو! زموږ خو پښې ټياکي شوې چي له څو مياشتو راهيسي سفارت ته منډي راوهو، خو ما دا راز، چي ځان مي د مجسمه جوړوونکي په نوم معرفي کړی و، له خپلو دوستانو څخه پټ کړ. يوازي مي خپل يوه انډيوال زمري ته چي ما يې پته د سفارت په فورمو کي ليکلی وه، دغه خبره وکړه.

يو سهار زموږ د کور ور وټکېده. کله چي مي ور خلاص کړ، نو زما انډيوال زمری و، د کاغذونو يو پاکټ يې راکړ او په خدا يې راته وويل: ”انډيواله! مبارک دي شه، د انگلستان کار دي سم شو، خو گوره پام دي وي چي شپږيني هم درباندي واوښته“. پاکټ چي مي خلاص کړ، نو د انگلستان د سفارت دوه درې مکتوبونه په کښې ول، چي ټول په انگليسي ژبه ليکل شوي ول. زما بيا دا خواري په پيڅکه ده چي غم لږلې انگليسي ژبه مي نه ده زده، خو خير ما ويل د څه لپاره يې لولې، خبره خلاصه ده.

اوس نو وخت ډېر لږ و، ما بايد د کور ټول سامانونه پلورلي وای، ځکه چي له ځان سره مي انگلستان ته نه شوای وړلای. دوې الماری، د اشپزخانې سامان او ځيني نور داسي سامانونه چي چندان بيه يې نه درلوده، د خپل ورور کره مي ولېږل. زوی مي د کباړ دوکاندار ته ولېږه، چي راشي او زه د کور پاته سامان ورباندي وپلورم. يو ساعت لا نه و تېر شوی چي د کباړ دوکاندار راوړسېده.

څلور غالی، يو يخچال، يو رنگه ټلوېزيون، يوه ويډيو، څلور بکسونه او داسي نور هغه سامانونه، چي په خرڅولو ارزېدل، پر دکاندار مي يو ځايي په ټيټه بيه وپلورل. زوی ته مي وويل چي ولاړ شي د کور خاوند راولي، چي زه د کور د کرايې، برېښنا، گيس، اوبو او ټيليفون حساب - کتاب ورسره خلاص کړم. موږ لا په همدې خبرو بوخت وو چي زما وراره، جميل راغی ويل، کاکا خدای دي يې خير کړي، څه خبره ده چي کډه دي ټوله کړې ده؟ ما ويل هو بچيه خيريت دی، موږ له خيره سره انگلستان ته ځو، که خدای کول لږ وخت وروسته به تا هم انگلستان ته راوغواړم. موږ ته هم دا نن د سفارت له خوا خبر راغی. ته خو

په انگلیسي ژبه پوهېږې، ها واخله دا دی دا د سفارت کاغذونه ولوله ! وراره چي مي د کاغذونو پاکټ خلاص کړ، نو یو وار کټ کټ په خدا شو، ویل کاکا دلته خو یې بل څه لیکلي دي .

د دې خبري په اورېدو مي زړه تر تلو ولوېده، د غړيو شومه مي وخته، ما ویل خدایه فضل وکړې، لکه چي د درواغو سیالي مي بایلوله، وراره ته مي وویل چي ته یې راته ولوله چي څه یې لیکلي دي؟ هغه وویل :

دلته یې داسي لیکلي دي : ” ښاغلي جبار صاحب ! په ډېري خوښۍ خبر درکوو، چي د طالبانو هغه رژیم رانسکور شو، چي ستاسي او ستاسي په شان د زرگونو افغانانو ژوند یې تریخ کړی و . اوس به افغانستان ته بشپړه سوله او ډیموکراسي راځي، تاسي کولای شئ چي په ډاډه زړه افغانستان ته ستانه شئ او د پخوا په شان خپل د مجسمې جوړولو کار ته دوام ورکړئ، هیله ده چي نېکمرغه ژوند ولرئ ! “ .

د پېريانو شرط

شينکۍ به تل پېريانو نيوله. کله چي به پر هغې دغسي حمله راغله، نو پر ځمکه به اوږده وغځېده، تر خولې به يې ځگونه راغلل، پښې او لاسونه به يې کاره شول او کله - کله خو به يې گډي وډي خبري هم کولې. خلکو به ويل چي دا د هغې خپلي خبري نه، بلکي د هغې د پېريانو خبري دي. پېريانو به کله ويل چي موږ مسلمانان يو او کله به يې ويل چي کافران يو، همدا اوس د قاف له غره څخه راغلو او کله به يې نورې خبري کولې.

د شينکۍ د خبرو پر مهال به د شينکۍ د شا و خوا کورونو ښځي راتولي شوې او هري يوې به د خپلو ستونزو په باب پوښتني ځني کولې. په دې کي به د ناروغانو، ورکو خپلوانو، ورکو شيانو او داسي نورو په اړه پوښتني کېدې، خود شينکۍ موږ به بيا داسي ويل: "ای ظالمانو! تاسي زما لور ولي ځوروي؟ له خدايه نه ډارېږئ؟ اخر تاسي له موږ بېچاره گانو څه غواړئ؟".

پېريانو به کله ويل چي سره غواړو، ياني يو شی حلال کړئ او کله به يې بيا نور څه ويل. د شينکۍ موږ به په وار - وار يو چرگ حلال کړ او د پېريانو لپاره به يې همداسي روغ - رمټ بام ته وغورځاوه، خو په دې خيراتونو هم د شينکۍ ناروغي ښه نه شوه.

شينکۍ يې موږ پر ډېرو زيارتونو، پيرانو، تعويذگرو او ډاکټرانو وگرځوله، خو هيڅ گټه يې ونه کړه.

يوه ورځ تر بلې ناروغه کېده او رنگ يې لکه ژېړ زعفران داسې واوښت. مور يې نه پوهېده چې شينکۍ څه ډول ناروغي لري؟

يوه ورځ چې شينکۍ پېريانو نيولې او د پخوا په پرتله يې ډېره په تکليف کړې وه، مور بېچاره گۍ يې سخته وارخطا شوه او د پخوا په شان يې وويل: "اى ظالمانو! ولي نه راته وایاست چې تاسي له مور بېچاره گانو څه غواړئ؟"

پېريانو ويل چې که تاسي زموږ يو شرط ومنئ، نو زموږ دي د سليمان^(ع) په گوتۍ قسم وي، چې بيا به په ټول ژوند کي شينکۍ ونه ځوروو.

د شينکۍ مور، چې د خپلي لور ناروغۍ ډېره ځوروولې وه، خوشاله شوه. ويل ستاسي هر شرط پر غبرگو سترگو منو. دغه يو د سرو زرو وېش چې زما د مور د لاس نښه ده او ما خپلي مېرور ته ساتلې دى، سمدلاسه يې خرڅوم، خو مقصد چې زما لور کۍ جوړه شي. وواياست څه ډول شرط لرئ؟ پېريانو وويل:

"شينکۍ، ستاسي گاونډي جانان ته ورکړئ او که مو بل چا ته ورکړه، نو موږ به نه هغه هلک او نه شينکۍ ژوندۍ پرېږدو."

تولسي په ارگ کي

د وزیرانو دا بهرنۍ غونډه د افغانستان په جنوبي ولایتونو کي د ناامنیو په باب وه، چي د ځینو لویو ولایتونو والیان، لوی رئیسان او ځیني سفیران هم ورته رابلل شوي ول. که څه هم ولسمشر د اوږده مېز سر ته ناست و او د غونډي ټول برخه وال یې ښه په اسانۍ لیدای شوای، خو بیا هم د مېز ټولو څنډو ته یې داسي په ځیر - ځیر کتل، لکه حاضر او غیر حاضر چي معلوموي. د ولسمشر تندی له گونځو ډک و، غاړي یې تازه کړې او په خپلو خبرو یې داسي پیل وکړ: ”تاسي ته معلومه ده چي د افغانستان په جنوبي ولایتونو کي امنیتي وضعیت ورځ په ورځ مخ پر خرابېدو دی او دا هم د لمر په شان سپینه خبره ده چي د دې ټولو ناامنیو تر شا د پاکستان لاس دی. د پاکستان ولسمشر جنرال مشرف ډېر دوه مخی سړی دی، پر یوه سر د ترهگری ضد مبارزې کي ځان زموږ سره د نړیوالې ټولنې غړی بولي او له بلې خوا افغانان د شا له خوا په چاره وهي او پټ د طالبانو ملاتړ کوي. له دې خبرې سره سم د ولسمشر ستونی وچ شو او د اوبو گیلای یې پر سر پورته کړ. د اطلاعاتو او فرهنگ وزیر له دې موقع څخه استفاده وکړه، په یوه لاس کي یې خپلي ژېړنګه ډبریني تسبیح اړولې او په بل لاس یې خپلي عینکي د پزي خوا ته راښویولې، سوکه وویل: بلې جناب صاحب! تاسي ډېره پر ځای خبره کوئ. جنرال مشرف کټ مټ د (پایل

ملهوترا) رول لوبوي. پر يوه سر ځان د تولسي خواخوږې او خېښه گڼي او پر بل سر د تولسي زوی ”گاتم“ د هغې پر ضد پاروي.

د دې خبرې په اورېدو د غونډې ټولو برخه والو ته خدا ورغله، خو خپلې خنداوي يې پټې کړې. يو وزير، چې د اوبو بوتل يې په لاس کې و، ډېر په زوره پوخ وهل چې د ټولو وزيرانو وړپام شو. نوموړي وزير د دې لپاره چې ځان داسې وښيي، چې گواکي اوبه يې په سره غاړه کې ولاړې، مخ شا ته واړاوه او له ځان سره يې پټ پټ خندل. دا چې د اطلاعاتو او فرهنگ وزير ليري د مېز په مخامخ سر کې ناست و او له بلي خوا ولسمشر د اوبو په څښلو لگيا و، نو دغه خبرې او خنداوي يې سمې وانه ورېدې او ورپسې زياته يې کړه: اوس په جنوبي ولايتونو کې د ښار دباندي د دولت واک چندان نشته. که دغه حالت همداسې دوام ومومي، نو اخر به موږ دې ته اړ شو چې له طالبانو سره مخامخ خبرو ته کښېښو. ځکه موږ وليدل چې له زوره څه جوړ نه شول. زما په فکر موږ ته همدا يوه لار راپاته ده، بله هيڅ لار نه لرو. خو که له طالبانو سره مخامخ خبرو ته کښېښو، نو له نړيوالې ټولنې او په دولت کې له ځينو دوستانو سره به څه کوو؟ او که دا کار ونه کړو، نو طالبان ورځ په ورځ پياوړي کېږي، اوس زه حيران يم چې څه وکړم؟ ولسمشر په دې وخت کې خپل يوه او بيا بل مرستيال ته په داسې ډول وکتل، لکه له هغوی څخه چې د نظر ويلو غوښتنه کوي، خو هغوی يو بل ته له مانا ډک کتلو وروسته بيا هم څه ونه ويل. په دې وخت کې د اطلاعاتو او فرهنگ وزير بيا غاړې تازه کړې او ويې ويل:

محترم رئيس صاحب! زه ستاسي مجبوريټ احساسوم. (مير) هم ستاسي په شان مجبور او په دوه لاري کي ولاړ دی. که (منديرا) ته نژدې کېږي، نو تولسي يې له لاسه وزي او که د پخوا په شان تولسي ته زړه ورنژدې کوي، نو "منديرا" يې پر ارامه نه پرېږدي. اوس دې مسئلې يو داسي حالت رامنځته کړی چي د (ویراني) کورنۍ يو يو غړی، لکه د جنوبي ولايتونو ولسوالۍ چي زموږ له واکه وزي، پر مير بې باوره کېږي، ان دا چي اوس د مير انا ياني (با) چي تر دې مهاله مير ډېر ورباندي گران و، پر هغه بدگومانه شوې ده. زه فکر کوم چي په ویراني کورنۍ کي د (با) خپگان دومره مهم دی، لکه په افغانستان کي د کندهار ولايت امنيت.

په دې وخت کي بيا د غونډي برخه والو په خندا او بېنهياري پيل وکړ. خو دا چي د ولسمشر تندي هماغسي تريو و، نو ډېر ژر بېرته غلي کښېناستل. د غونډي تر دې ځايه ولسمشر داسي فکر کاوه چي د اطلاعاتو او فرهنگ وزير له بل چا سره خبري کوي، خو وروسته چي يې پام شو، هغه د ده خوا ته گوري، نو په لوړ اواز يې وويل: ډاکټر صاحب تاسي د چا خبره کوئ؟ زه خو هيڅ پوه نه شوم؟

په دې وخت کي ټولو په خندا پيل وکړ. ولسمشر چي خپله يې هم خندل، خو واره پرله پسې وپوښتل: تاسي ولي خاندئ، څه خبره ده؟ ما هم خبر کړئ! خو خنداوي دومره لوړي وې چي د ولسمشر دغه پوښتني چا گړدسره وانه ورېږدې. کله چي خنداوي لږ سوکه شوې، د اطلاعاتو او فرهنگ وزير، چي له خندا يې سپين پلاستيکي غاښونه ښکارېدل، لږ په زړورتيا وويل: رئيس صاحب دا يوه هندي ډرامه ده چي له طلوع ټلويزيون څخه پرله پسې خپرېږي: (کيونکه

ساس بهي کبهي بهو تهې) نومېږي، خو عام خلک يې (تولسي) بولي. ډېره په زړه پوري ډرامه ده، د افغانستان له اوسني وضعیت سره ډېر سر خوري.

ولسمشر، چي خدا يې نوره هم زياته شوه، وويل: ناځوانه چي دا دومره په زړه پوري ډرامه ده، ولي دي ماته مخکي نه ويل. دا خو ستا دنده هم ده. تر دې وروسته يې د کابينې نورو غړو ته مخ ورواړاوه او ويې ويل: داسي معلومېږي چي تاسي ټول دغه ډرامه گورئ، که څنگه؟ دا مهال په کابينه کي هري خوا ته زور جوړ شو چي هو! موږ ټول تولسي ډرامه گورو او ورپسې د تولسي ډرامې د کرکټرونو په باب تبصرې پيل شوې. په دې وخت کي ولسمشر په خدا خپل يوه مرستيال ته مخ ورواړاوه او ورڅخه ويې پوښتل: دوی خو وايي چي دا ډېره په زړه پوري ډرامه ده، ايا تاسي يې گورئ؟

مرستيال يې په يوه لاس د خپلي لنگوتې ول سم کړ او په بل لاس يې خپلي د نظر عينکي پورته کړې، په خدا وويل:

نه، صاحب! زه يوازي ايراني چينلونه گورم، هلته هم ډېري بڼې ډرامې رواني دي. ولسمشر تر دې وروسته خپل دوهم مرستيال ته مخ ورواړاوه او دغه پوښتنه يې ځني وکړه. هغه ورته وويل: نه، زه هم دا ډرامه نه گورمه، زما يوازي له روسي او فرانسوي چينلونو سره کار دی.

د بهرنيو چارو وزير، چي ولسمشر ته نژدې ناست و، په ډېر فاتحانه ډول وويل: رئيس صاحب! دا ډرامه ډېره په زړه پوري ده، موږ ټول يې گورو، د افغانستان له سياسي او امنيتي وضعیت سره ډېر اړخ لگوي. د دې ډرامې اصلي کمال په تولسي کرکټر کي دی چي ډېره ښکلې ده، خو بېچاره گۍ داسي د پرديو د

دسيسو قرباني ده، لکه افغانستان چي د ترهگری قرباني دی. دا ځل چي هندوستان ته ولاړ شم، نو خامخا يې وينم او افغانستان ته د راتگ بلنه ورکوم. په دې پسي د کانو او صنايعو وزير زياته کړه: تولسي خو رښتيا هم چي بې جوړې ده او پر ما هم ډېره گره گرانه ده، خو زما د (دکشا) تمثيل هم ډېر خوښېږي، په تېره بيا د هغې دا تکيه کلام چي وايي: (هی هی هی). له دې سره سم د کابينې ټولو غړو په خندا ورسره بدرگه کړه: هی هی هی ...

د ښځود چارو وزيري پورنۍ پر سر سم کړ او ويې ويل: زه خو دا وړانديز کوم چي تولسي ته دي د افغانستان تابعيت ورکړل شي، ځکه زه چي له څه مهال راهيسي دغه ډرامه گورم، نو په خپله ټولنه کي مي دغسي ښکلې او باسليقه مېرمنه نه ده ليدلې. تر دې وروسته د لوړو زده کړو وزير، چي تر دې مهاله يې په دې اړه څه نه و ويلي، ولسمشر ته وکتل او بيا يې وويل: تولسي رښتيا هم چي ډېره ښکلې ده، له همدې امله زموږ د محصلينو په زړونو کي هم ډېر ځای لري او که رښتيا ووايم، نو زما زړه يې هم وړی دی، په دې ارزي چي افغاني تابعيت دي ورکړل شي، خو زه دا اندېښنه لرم چي خدای مه کړه په راتلونکو انتخاباتو کي ځان ولسمشرۍ ته کانديد نه کړي، ځکه زه چي په افغانستان کي د دې محبوبيت وينم، نو باور لرم چي هيڅوک به هم انتخابات ورڅخه ونه گټي. په دې وخت کي په کابينه کي يو زوړ جوړ شو او له هري خوا دا اوازونه راپورته شول: که افغانستاني شي، مسلماننه شي او د خلکو په رايه هم وټاکل شي، څه پروا لري؟ موږ به ډېر نېکمرغه يو، که دغسي يوه ښکلې اوفېشنې ولسمشره ولرو.

د اطلاعاتو او فرهنگ وزير چي له ډېري خوشحاليه يې خوله نه سره ټولېده وويل: زه باور لرم چي تولسي به خامخا ځان کاندید کړي، ځکه چي سياسي پس منظر هم لري، يو مهال په نوي ډيلي کي د (بهارتيا جنتا) گوند له خوا پارلمان ته کاندیده شوې هم وه. د تولسي اصلي نوم (اسمريتي ايراني) ده، له تخلص څخه يې ښکاري چي دا ايراني الاصله هندوانه ده او پر ما هم له همدې خاطر ډېره گرانه ده. افغانستان خو هسي هم د ايران يوه فرهنگي حوزه ده. که ستاسي ياد وي څه موده مخکي زموږ ولسمشر په تاجکستان کي وويل: "افغانستان، ايران و تاجکستان سه کشور هم زبان اند". په دې وخت کي د غونډي ټولو غړو په يوه اواز وويل: هو! زموږ ياد دي چي ولسمشر دغه خبره وکړه.

د کورنيو چارو وزير وويل: رئيس صاحب! دا ډرامه نه يوازي دا چي ډېر ليدونکي لري، بلکي د افغانستان په امنيت کي هم خورا ستره ونډه لري. تاسي باور وکړئ چي د شپې له خوا د ډرامې تر ختم پوري، چي نيم ساعت دی، پر سړکونو د پوليسو هيڅ گزمه نه وي، ان دا چي د پوليسو د حوزې په دروازه کي يو پيره دار هم نه وي، ځکه چي اړتيا يې نشته. د شپې له خوا د نيم ساعت لپاره داسي امنيت دی، چي په نړۍ کي ساری نه لري.

ولسمشر چي تر دې مهاله يې د کورنيو چارو د وزير خبرو ته په غور غور نيولی و، لږ په اندېښنه وويل: زه ډېر تعجب کوم چي پر دغسي يو بې مثاله امنيت، چي له پوليسو پرته موجود دی، ولي نړيواله ټولنه سترگي پټوي؟ ولي خبري رسنۍ په دې باب څه نه وايي؟ د ملي امنيت رئيس وويل: رئيس صاحب! موږ.

د دې لپاره دا خبره پټه ساتلې ده چې غله، طالبان او القاعده شبکه خبره نه شي. د ولسمشر تندۍ وغورځېده او په خدا يې وويل: ياره دا خو مو رښتيا هم چې ډېر ښه فکر کړی دی، خو ايا رښتيا پر دغه مهال تر اوسه څه پېښه نه ده شوې؟ د کورنيو چارو وزير يو ځل د کابينې غړو او بيا ولسمشر ته وکتل او ويې ويل: تر اوسه خو د خدای فضل دی، خير و خيريت دی، هيڅ پېښه نه ده شوې. يوازي د کابل ولايت په قرغه کي يوه کور ته غله ورغلي ول، د کور خلکو تولسي ډرامه کتله، چې غلو يې کور لوټ کړی و او د کور پر يو دېوال يې ليکلي ول: ”تولسي دي ژوندۍ وي“. خو زه فکر کوم چې په دې کار کي هم دولت خپله ملامت دی، ځکه چې برېښنا يوازي په ښارونو کي ده او هغه هم د ښار په يوه ناحيه کي وي او بله کي نه وي. پر دغه مهال خامخا په هغه ناحيه کي برېښنا نه وه، چې د غلو کورونه ول. که نه نو غله خو هم دغه ډرامه گوري.

ولسمشر لا پر دې خبره تبصره نه وه کړې چې داوبو او برېښنا وزير دخبرو نوبت واخيست او ويې ويل: ياره داتاسي څوکسان ډېر ناځوان ياست، تاسي چې دومره په زړه پوري ډرامه گورئ ماته مو ولي نه ويل. زه خونه وم خبر، وايي: مينه د ښکليو څنگه کيږي ماله چل نه راځي – چې پر چا څه رنگه گرانيزي ماله چل نه راځي. بيا يې پر خپل ځيگر لاس کښېښود. لومړی يې ولسمشر او ورپسې يې د کابينې يوه يوه غړي ته وکتل او ويې ويل: تر دې وروسته زه تاسي ته ډاډ درکوم چې پر دغه مهال به په ټول افغانستان کي برېښنا وي، ځکه چې دا د افغانستان د امنيت او امنيت د افغانستان د سرنوشت مسئله ده. په دې وخت کي د کورنيو چارو وزير بيا د خبرو نوبت واخيست او

ويي ويل: رئيس صاحب! يوه بله ډېره مهمه خبره دا ده چې دې ډرامې زموږ دولت له يو لوی خطر څخه ژغورلی دی. هغه دا چې د سرای شمالي خطرناکه اله گوله خو تاسي ته معلومه ده چې ډېره خطرناکه توطیه وه، تاسي به نه یاست خبر چې دغه اله گوله هم د تولسي له برکته پای ته ورسېده.

ولسمشر چې تر دې مهاله یې په ډېر فکري تمرکز د کورنیو چارو وزیر ته غوږ نیولی و، ناڅاپه ټکان وخوړ او په ډېر تعجب یې وپوښتل: څه وايي! څنگه د تولسي له برکته پای ته ورسېده؟ د کورنیو چارو وزیر وويل: د دې اړ و دوږ مشر خپلو ايله جاريانو ته ويلي وه چې د طلوع ټلويزيون خوا ته ورنه شي. ځکه چې هغه وخت تولسي د اوو میاشتو امېدواره وه او بل نو د دغې ډرامې لړۍ شلېده، که نه نو موږ او تاسي خو وليدل چې دغو ايله جاريانو د اريانا ټلويزيون دودانۍ يوه برخه ورانه او په ښار کې یې ډېر نور ځايونه هم لوټ او وران کړل. که دا ايله جاريان د طلوع ټلويزيون خوا ته راغلي وای، تاسي باور وکړئ چې په شپږپوړ کې زموږ کورونه هم خوندي نه پاته کېدل. دا خو لا څه چې خپله ارگ هم په خطر کې و.

د ښځو چارو د وزيري تندۍ وغوړېده او په خندا یې وويل: ياره افرين چې يو غل هم دومره د ښځو حقوق پېژني. ولسمشر چې له خندا یې داسې ښکارېده، لکه له خوشاليه چې په کاليو کې نه ځایېږي، د کورنیو چارو وزیر ته وکتل او ويي ويل: دغه سړی زه هم پېژنم، چې د سرای شمالي اله گوله یې رهبري کوله، خو په دې یې نه وم خبر، چې دومره زړه سوی او د ښځو حقوقو ته دې احترام ولري. بايد دغه سړی ښه ونازول شي. د کورنیو چارو وزیر په داسې حال

کي چي په خېره کي يې خوشالي له ورايه ښکارېده او داسي ايسېده، لکه پر ولسشمر چي يو ډېر لوی زېری کوي، په خدا وويل: رئيس صاحب تاسي ډاډه اوسئ، هغه سړی ما ډېر نازولی دی، همدا اوس د افغانستان د يو مهم ولايت د امنیې قوماندان دی. ولسشمر، له خدا په ډکه خوله ورغبرگه کړه: څه وايي؟ د امنیې قوماندان دی؟ عجب ده ولا زه خو هيڅ خبر نه يم، څه وخت د امنیې قوماندان شو؟ د کورنيو چارو وزير وويل: رئيس صاحب! هغه مهال تاسي يو بهرني هېواد ته په سفر تللي واست، چي ما ستاسي مرستيال ته پېشنهاد کړ او هغه يې په هماغه شېبه د مقرري فرمان صادر کړ. ولسشمر لومړی خپلو دوو مرستيالانو او بيا د کابينې غړو ته وکتل او په خدا يې وويل: ياره ډېر چالاکه خلک ياست! تاسي تل د خپلي خوښې کسان زما په مرستيالانو هغه مهال مقررئ چي زه په سفر کي يم، د دولت په لسگونو لوړپوړي چارواکي دغسي قاچاقي مقرر شوي دي چي زه يې ځيني کسان تر اوسه هم نه پېژنم. د سوداگرۍ وزير، چي د امنيت په برخه کي د کورنيو چارو د وزير خبري واورېدې، نو ده هم خپلي خبري داسي پيل کړې: تولسي ډرامه د افغانستان د اقتصاد په پياوړتيا کي هم ډېره ستره ونډه لري. په دې وروستيو وختونو کي د افغانستان ځيني کورني توليدات، په هېواد کي د مير او تولسي د نامه له برکته د بهرنيو توليداتو په نوم، په لوړه بيه خرڅېږي. زه خپله دغه ډرامه له ډېره وخته راهيسي گورم. په دې ډرامه کي درې کرکټرونه، لکه: گوويندر ويرانی، پايل ملهوترا او انوپم کباديا د هندوستان ډېر لوی پانگه وال دي، زه هڅه کوم چي دوی په افغانستان کي پانگي اچوني ته وهڅوم.

د ښوونې او روزنې وزير، چې تر دې مهاله پټه خوله ناست و، وويل: تولسي د افغانستان د نوي نسل په زړونو کې هم ډېر ځای لري، زموږ په مکتبونو کې هم شاگردان ټوله ورځ د تولسي ډرامې په باب تبصرې کوي. کورنۍ کار او درس بيخي ځنې پاته دي. ښوونکي خو هسي هم په دې معاشونو ټولگيو ته نه ځي، بس نو په ټولگيو کې پر تولسي ډرامه ښه بانډار تود وي. تر دې وروسته د حج او اوقافو وزير هم له خندا په ډکه خوله وويل: دا ډرامه زه خپله هم گورم او د عامو خلکو هم ډېره خوښه ده، په هغو مسجدونو کې چې ملا امامان يې د تولسي ډرامې د خپرېدو پر مهال جماعت کوي، پنځه نفره هم نه وي، ځکه چې ټول خلک تولسي ډرامه گوري. ما ټولو ملا امامانو ته مکتوبي خبر ورکړې، چې د جماعت وخت ته تغير ورکړي، ځکه چې تولسي ډرامه هم ډېره مهمه ده، تاسي د پښتو ژبې دا لنډۍ نه ده اورېدلې چې وايي: لمونځ که قضا شي، بيا به ادا شي - ادا به نه شي، قضا شوي ديدنونه.

يوه وزير په ټوکه وويل: بيشک ولاوزير صاحب، شما چيقه خوب پشتو را ياد داريد. د حج او اوقافو وزير په خندا وويل: پشتوی ما هم هميقه بود، ديگه خلاص شد.

د عامي روغتيا وزير چې وليدل، هر وزير د تولسي ډرامې په باب خپلي برياوي بيانوي او ښه تود هر کلی يې کېږي، نوده هم خپلي خبرې داسي پيل کړې: دا ډرامه رښتيا هم چې ډېر ليدونکي لري، زموږ ټول طبي پرسونل دغه ډرامه گوري، ان دا چې د روغتون په عاجل وارډ کې يو نرس او يو ډاکټر هم نه وي. ولسمشر په گوته د غونډې برخه والو ته اشاره وکړه او په خندا يې وويل: گورئ

ناخوانانو! تاسي ټول تولسي ډرامه گورئ، خو ماته مو نه ويل. تر دې وروسته به يې زه هم گورم، خو ستونزه دا ده چې په سفر کي يې بيا نه شم ليدای، تاسي ته خو معلومه ده چې زما ټول وخت په خارجي سفرونو کي تېر شو. ښه به دا وي چې زما د قبایلي چارو مشاور وزير دغه سريال تعقيب کړي او هر سهار د هماغې برخي کيسه راته وکړي، ځکه چې دی بېچاره هسي هم بې سواده دی، نور کارونه نه شي کولای.

د قبایلي چارو مشاور وزير، په داسي حال کي چې نسوار يې خولې ته اچول، وويل:

ما به پر دواړو سترگو دغه کار کړی وای، خو زه په يوه ټکي پارسو نه پوهېرم. تاسي چې تر اوسه پوري د کابينې څومره غونډي کړي دي، نو ټولي خبري يې په پارسو وي، زه يې ولاکه په يوه ټکي پوهېدلای يم. ولسمشر تر يوې نړۍ خدا وروسته دفاع وزير ته مخ ورواړاوه او ورته وېي ويل:

جنرال صاحب! زه فکر کوم چې تاسي دا کار ښه کولای شئ، ښه کافي وخت ورته لرئ، ځکه چې د افغانستان نظامي چاري هسي هم زموږ بهرني دوستان سنبالوي، د افغانستان کورنۍ چاري هم دغسې درواخله. ما يو ځل غوښتل چې دغه دواړه وزارتونه بېخي له منځه يوسم، خو وزيران يې بېکاره کېدل، ځکه مي دغه کار ته اوږه ونه لگېده. که رښتيا ووايم، نو له وسه مي پوره نه وه. ځکه چې که کوم والي له ولايته نه ليري کېږي، نو سپړی به د وزارت او يا مشاور وزارت وړانديز ورته وکړي، که څه هم هغه بې سواده وي. خو که يو وزير له

وزارت ته ليري کوم، هغه ته به د خپل پوست پرته څه وړاندیز وکړم؟ دفاع وزیر، په داسي حال کي چي خوب زنگاوه، وويل:

ستاسي خبره بېخي سمه ده، خو دا ډرامه د شپې ناوخته پيل کېږي، زه ډېر وختي ویده کېږم. همدا اوس هم ویده وم، ستاسي په خنداگانو راوینښ شوم. له دې خبري سره سم د غونډي ټولو برخه والو وخنډل. ولسمشر تر دې وروسته د بهرنیو چارو وزیر ته مخ ورواړاوه او ویې ويل:

ډاکټر صاحب! زما خو داسي خوښه ده، چي دا ډرامه تاسي تعقيب کړئ، ښه دی ستاسي لپاره به هم یو ښه مصروفیت وي او که زما سره په سفر کي ملگري واست، نو بیا به په بهرنیو چارو کي زما مشاور وزیر دغه دنده پر مخ وړي. که هغه هم بوخت و، نو زما بل مشاور وزیر به دغه کار کوي. زما مشاور وزیران خو هم ماشاءالله دومره ډېر دي چي زما څخه یې هم حساب ورک دی، له ځینو سره خومي په پوره یوه کال کي لیدلي هم نه دي. د بهرنیو چارو وزیر خپل یو لاس پر ځیگر کښېښود او ویې ويل:

صاحب پر دواړو سترگو! دا زما لپاره ډېر ویاړ دی. د اطلاعاتو او فرهنگ وزیر غوښتل ولسمشر ته دا وښيي چي دا ستره بریا ده لاس ته راوړې ده، غاړه یې اوږده کړه او ویې ويل:

ځيني خلک له طلوع ټلويزيون څخه سر ټکوي، چي دا د ايرانيانو چينل دی، ايراني فرهنگ ته کار کوي، د افغانستان ملي ترمينالوژي نه مراعتوي، قومي او ژبني تعصب ته لمن وهي. دغه خلک ماته هم دا گوته نيسي چي د دې چينل تر شا ولاړ یم. زه وایم، دا خبره سمه ده چي زه د دې چينل تر شا ولاړ

يم، خو دغه انتقاد اصلاً د (ای، ایس، ای) کار دی، ځکه چې هغوی په افغانستان کې یو داسې هندي سریال نه شي زغملای چې دومره ډېر لیدونکي دي ولري او یا ښایي له دې به وېرېږي که ټولسي د افغانستان تابعیت ولري، نو د ولسمشرۍ په انتخاباتو کې خامخا بریالی کېږي. د کانو او صنایعو وزیر وویل: دا ډرامه رښتیا هم چې ډېره په زړه پوري ده، په تېره بیا د تېري شپې صحنه چې د میر د واده سالگره وه، واه وا...

په دې وخت کې ولسمشر خپل فرهنګي مشاور ته مخ وروړاوه او ورته ویې ویل:

دوی وايي چې د تېري شپې صحنه ډېره جالبه وه، ته همدا اوس طلوع ټلويزیون ته ټیلیفون وکړه چې دغه برخه تکراري خپره کړي. فرهنګي مشاور وزیر په خدا وویل: صاحب تاسې غم مه کوئ، دا ډرامه هره ورځ تکراري خپېږي، همدا اوس لس دقیقې وروسته یې وخت دی. ولسمشر وویل:

ښه چې داسې ده، نو تر دې وروسته به زموږ د غونډې په منځ کې تفریح د ټولسي ډرامې د نشر پر مهال وي. زما په فکر تر دې به بله ښه تفریح نه وي. زه اوس ځم چې ډرامه راڅخه تېره نه شي. نور زموږ نننۍ غونډه پای ته ورسېده، د خدای په امان. ولسمشر لا د غونډې له مېز څخه درې گامه نه و لیرې شوی، چې د ښځو چارو وزیرې ورپسې غږ کړه:

”هی هی هی، چه یک رئیس جمهور دیموکرات!“

د خره حافظه

زموږ يو شين خر و چې خورا قوي حافظه يې درلوده. په تېره بيا د کور او باغ لاره خوگردسره نه ځني ور کېده. کله چې به دې له غوجلي څخه خوشي کړ، نو نېغ به باغ ته ولاړ او بيا چې به دې بار پر باندي کړ او ايله به دې کړ، نو هم به برابر کور ته راغی. د ده قوي حافظې موږ دومره زړور کړي وو، چې يوازي به مو هم خوشي کاوه.

يوه ورځ مي د کور سودا پر بار کړې او له ښار څخه د کلي پر خوا راروان وم، چې په لاره کې له يوه انډيوال سره مخامخ شوم. زموږ خبرې همداسې په ولاړې ښه ډېرې اوږدې شوې، يو وخت گورم چې خر تللی دی. زما هم زړه پوره (ډاډه) و، چې څه نه به ور کېږي، د کور لاره ور معلومه ده.

کله چې کور ته راغلم، نو گورم چې خر نه دی راغلی. توري ځمکي مي ورپسي سپيني کړې، شا و خوا نژدې کلي مي ورپسي وپلټل، خو خر مي پيدا نه کړ. تر دې مهاله مي په خره ډېر لاس خلاص و. د ژرندي پېټی، د ښار سودا، د حيواناتو واښه او داسي نور اړه ومانده مي ټول په خره پوري تړلي ول. کله چې مي خر ورک شو، نو داسي مي لاس په خوله شو چې يوې خوا ته مي مخ نه گرځېده. يوازي مي دا خواري نه وه چې خر مي ورک شو، بلکې پر خره باندي بار سودا هم ورسره ورکه شوه. نور نو ټولي لاري راباندي ودرېدې، يوازي يوه لار راپاته وه، هغه دا چې کتني والا (کوډگر) ته ورشم.

زموږ په سيمه کي يو تعويذگر، چي ملاتور نومېده، خورا مشهور و. د ملا تور برجوره کلا د انگوري باغونو په منځ کي ودانه شوې وه، چي د دروازې پر سر يې د غره د پسه يوه جوړه ښکرونه نصب شوي ول. د کلا مخ ته به هره ورځ گني شمېر خلک په نوبت کي ناست ول، چي له نژدې او ليرو سيمو څخه به راغلي ول. چا به ناروغان راوستلي او د چا به بيا يو دوست، يو حيوان او يا کوم شی ورک شوی و.

خلکو ويل چي يوه ورځ د ملاتور د نيکه، چي يو ډېر بزرگ سړی و، د غره د پسه غوښو ته هوا شوې وه. بيا د ده مبارک په کرامت يو د غره پسه په خپله د ده کور ته راغی. ده حلال کړ، چي دا دی اوس يې ښکرونه دلته نصب دي. ملاتور يې ځکه باله، چي له رنگه داسي تک تور و، لکه د اير و کباب. ملاتور نه ملا او نه هم پرهېزگاره و، خو خلکو بيا هم ښه سړی باله. ويل دا پخې غوښي دي، څه به نه په کښي وايو. دی چي خپله هر ډول دی، خو نيکه گان يې ښه خلک تېر شوي دي، خامخا د هغوی لاس ورباندي پروت دی. د ده په باب ډول-ډول خبري کېدې، چا به ويل چي ښاپېری لري، چا به ويل چي پېری يې مسخر کړی دی او ځينو به بيا ويل چي نيکه گان يې په خوب کي ټول حال ورته وایي. خو خپله ملاتور يوازي دا وروستی خبره منله او ويل به يې چي موږ په مړو کي زورور يو.

ملاتور تر شپېتو کالو اوښتی او خورا لويه کوږمه (کورنی) يې درلوده. ده اته ځوانان زامن درلودل، چي نه خپله ملاتور او نه زامنو يې تر دوو کمي ښځي

درلودې. دوی په دغو بنځو کې یوه هم په ولسور نه وه غوښتې، بلکې خلکو وربخښلي وې.

له خپل پلار څخه مې اورېدلي ول چې د ملاتور، نیکه پر یوه خره کډه راوړل او په دغه کلي کې یې ملایي ونيوله، خو اوس یې دومره ډېر جايداد درلود چې د ده کړوسيانو هم نه شوای خلاصولای.

زه سهار په خره ورغلی وم، خو ایله غرمه نوبت راوړسېد. ما هم هغه کولنګي چرګ، چې په دروږ کې مې له ځانه سره وروړی و، خلیفه ته ورکړ او د ملاتور د ناستي خوني ته ورغلم. ملاتور تر سترې مشې وروسته اشاره راته وکړه چې کښېنه! تر ما مخکې یو بل سړی، چې ساعت یې ورک شوی و، هم د ملاتور څنگ ته ناست و. ملاتور یو څو دقیقې سر پر زنگنو کښېښود، بیا یې راپورته کړ او ویې ویل: ستا ساعت ورک شوی نه، بلکې یو چا درڅخه غلا کړی دی، خو ته غم مه کوه انشاء الله چې پیدا به شي. سړي جېب ته لاس کړ، چې د شکرانې پیسې راوباسي. گوري چې هغه ورک شوی ساعت هم له پیسو سره یو ځای له جېب څخه راووت. په دې وخت کې د ساعت خاوند د ملاتور په پښو کې ورپرېووت او ویې ویل: ستا قربان شم، بې شکه چې دخدای دوست یې، دا زما ساعت څنگه ژر پیدا شو، خامخا پېریانو راوړی دی. له دې سره سم په کوټه کې د خلکو زوږ جوړ شو او د ملاتور صفتونه پیل شول. په دې وخت کې ملاتور تر خپلو خریلو برېټو لاندې وخنډل او په فاتحانه ډول یې د مجلس یوه یوه سړي ته وکتل.

هغه سڀي ڇي رخصت شو، بيا زما نوبت راځي. ملاتور ته مي د خپل ورک شوي خره خبره ياده کړه. ملاتور سر پر زنگنو کښېښود او له ځان سره يې داسي څه ويل، ڇي زه نه په پوهېدم. يو څو دقيقې وروسته يې سر راپورته کړ او ويې ويل: ستا خر غلا شوی نه، بلکي ورک شوی دی، ته کور ته ولاړ شه انشاء الله پيدا به شي.

سبا ورځ په کور کي ناست يم، ڇي زموږ شين خر له باره سره کور ته راځي او برابر خپلي غوجلي ته ولاړ.

کله ڇي خره ته ورولاړ شوم، نو گورم ڇي خر زما، خو بار يې د بل چا دی. ما يې لا بار نه و خلاص کړی، ڇي د کور دروازه وټکېده. دروازه ڇي مي خلاصه کړه، نو گورم ڇي يو سڀي په دروازه کي ولاړ او راته ويې ويل: وروره وبخښه زما خر ستاسي کره راځي.

— هو! زموږ کره اوس يو خر راځي، خو هغه زموږ خپل خر دی، ڇي پروڼ ورک شوی و.

— وروره دا خر زما دی او نن مي په گنج کي رانيو.

— ته هم عجيبه خبري کوې، ټول کلی شاهدان دي، ڇي دا خر زما دی او يو کال کېږي ڇي راته ولاړ دی.

سڀي يوه تر څه خدا وکړه، ږيره يې په موټ کي ونيوله او راته ويې ويل: وروره زه هم په دې لويه ږيره درواغ نه وایم، دا خر زما دی او نن مي په گنج کي رانيو. بيا مي په ښار کي سودا رانيوله او پر بار مي کړه، خر مخکي، زه ورپسې او د کور خوا ته روان وو. کله ڇي دلته راورسېدو، نو خر ستاسي کور ته ننوت.

تر څو پوښتنو - گروپونو وروسته معلومه شوه، چي دې سړي خر له غله څخه رانيولی و. اوس زه نه پوهېږم چي دا به د خره د قوي حافظې برکت و، چي د خپل کور لاره ورمعلومه وه او که به د ملاتور بزرگي وه، چي زموږ شين خر بېرته پيدا شو.

سپي څنگه مډالونه وگټل؟

د ارگ په دروازو کې يوه ډله خبريالان په دې نيامت ولاړ ول، چې په يوه مطبوعاتې غونډه کې برخه واخلي. په دې وخت کې يو عسکر له ارگ څخه راووت او دا يادښت يې پر دېوال ونښلاوه: ”هغه بهرنی سپی، چې پخوا به يې خلک تالاشي کول، نن ناروغه او متخصص ډاکټر يې ويلي چې بايد درې ورځې استراحت وکړي، نو له همدې امله نن مطبوعاتې کنفرانس نه شي جوړېدای“.

رښتيا هم نن ورځ د سپيانو لپاره ډېره غمجنه ورځ ده، ځکه ښاروالۍ دوه ساعته مخکې کوڅه ډېو سپيانو ته په زهرو لړلي خواړه وراچولي دي او اوس له کوڅو او سړکونو څخه مړه سپيان راتلوي او په موټرونو کې يې له ښاره دباندې وړي. يو زوړ سپين سپی، چې چارچشمه نومېږي او په يوه پښه نگېني، تر يوې موری ارگ ته ورننوت. هلته يې وليدل چې يوه سړي يو تور سپی په درې اريزه گاډۍ کې کښېنولی او شاوخوا په ارگ کې چکر ورکوي. په گاډۍ کې ناست سپي داړي جينگي کړې، خپل ټټر ته يې اشاره وکړه او ويې ويل: زما نوم جنرال ”جيت براون“ دی او د امريکا د متحده ايالاتو په پوځ کې د پوليسي سپيانو د يوولسمې ټولۍ قوماندان يم او دا زما معالج ډاکټر ”مايکل“ دی.

بيا چارچشمه په عاجزانه کړونچي سره ځان جيت ته وروپېژانده او د ښاروالۍ د کمپاين خبره يې ورته وکړه. جيت د زړه سوي په ډول پر چارچشمه بوی

و کيښ او بيا يې هغه خپل دفتر ته بوت. چارچشمه خپله لکۍ وښوروله او ويې ويل: من، من غوښه اخلم چي نن يو سپي داسي لوړ مقام لري. بيا جيت هلته يوه بهرني سړي ته اشاره وکړه او ويې ويل چي دى "جېک" نومېري او زموږ د ټولۍ اشپز دى، بيا يې "جېک" ته وويل چي مېلمه ته ډوډۍ راوړي. جېک هم سمدلاسه چارچشمه ته غوښه، بسکېټ او معدني اوبه راواخيستلې. چارچشمه د جيت په دفتر کي د قيمتي مېز، څو کيو، غاليو، پردو، يخچال، اير کنډېشن او نورو قيمتي سامانونو په ليدو يوې او بلي خوا ته حيران - حيران کتل. په دې وخت کي يې پر څو ميډالونو سترگي ولگېدې او ويې وپوښتل:

دا ميډالونه د چا دي؟

— دا زما دي.

— څه شى! ستا دي؟ دا لومړى وار دى چي د سپي د ميډال اورم!

— په پوځ کي ميډالونه معمولاً د سولي نه، بلکي د جگړې اتلانو ته ورکول کېږي او د جگړې له اتلانو څخه يو زه هم يم.

— تا خو ماته وويل چي په ارگ کي د تالاشۍ دنده لري، د جگړې خبره خو مو ونه کړه.

جيت د غرور په ډول وغږل او ويې ويل: لس کاله کېږي چي زه په پوځ کي کار کوم. لومړى ماموريت مي د گوانټنامويه زندان کي و او هلته مي د تحقيق په څانگه کي کار کاوه. هر چا چي به اقرار نه کاوه، انسانانو به يې لاسونه او پښې وروټړل، په سر به يې توره کڅوړه ورواغوستله او بيا به يې زه ورخوشي کړم چي ويې دارم. ما به هم تر هغو داړه چي يا يې اقرار کولای او يا مړ کېدای. يو ورځ

مي د يوه سړي په غاړه داسي کلکه خوله ورولگوله چي ځای پر ځای مړ شو. د زندان چارواکو اواز وچوله چي دې سړي په خپله ځان وژلی دی، خو ماته يې د دې قهرمانۍ په بدل کي دغه يو د سرو زرو ميډال راکړ. دا چي له انسان سره په مبارزه کي قهرمان شوم، نو د لسو خورو سپيانو په مشرۍ په عراق کي د ”ابو غريب“ زندان ته ولېږل شوم. هلته يوه ورځ د زندان چارواکو له يوه بندي څخه کالي وايستل، پنبې او لاسونه يې وروټپل او بيا يې زه ورخوشي کړم. بندي چي مي هر څومره وداړه، داسي کلک و، لکه ډبره، گردسره يې اقرار نه کاوه، خو کله چي مي يې په سر خوله ورولگوله او ومي غوښتل چي ماغزه يې وخورم، نو بندي سمدلاسه په ژړا پيل وکړ. قوماندان مي دغه نوی تاکتيک ډېر خوښ کړ او ماته يې زما د دې قهرمانۍ په بدل کي يو د سرو زرو ميډال راکړ. دا چي هلته مي د ترهگرۍ ضد مبارزې کي لوړ نوم وگاټه، نو د لا نور خدمت لپاره يې افغانستان ته راولېږلم. دغه دوه ميډالونه وينې؟ دا مي دلته گټلي دي؛ په افغانستان کي مي يوازي ميډالونه نه، بلکي د جنرالۍ رتبه هم وگټله.

چارچشمه يو هډوکۍ په تکليف تر ستوني تېر کړ او ويې ويل: ښه انډيواله اوس دا راته ووايه چي ارگ ته څنگه راغلې او دلته دي دنده څه ده؟ جيت برېتونه پورته کړه اوويې ويل: زه چي کله افغانستان ته راغلم، نو لومړی ماموريت مي د کندهار او دوهم د بگرام په هوايي ډگر کي و. په دې دواړو ځايونو کي مي د گوانټنامو او ابو غريب په شان خپله دنده په ډېر برياليتوب سرته ورسوله، تر دې وروسته د افغانستان د اساسي قانون د لويي جرگې د څارني لپاره وړ وگڼل شوم چي دا په حقيقت کي زما لومړی سياسي ماموريت و. کله چي هلته هم ښه

وځلېدم، نو بيا ارگ ته راوستل شوم. دلته زما دنده يوازي دا ده چې ارگ ته د باروتو د راوړلو مخه ونيسم. که څه هم ارگ ته ډېر داسي خلک راځي چې له لاسونو يې د تاريخو او انسان د وينو بوی ځي او دوی د دولت لوړپوړي چارواکي هم دي، خو زه دوی نه رسوا کوم. جيت د ارگ عمومي دروازې ته وکتل او ويې ويل: په دې ارگ کې د واک پر سر ډېرو انسانانو يو د بل ويني توی کړي دي، ډېرو نژدې خپلوانو يو د بل سترگي ړندې کړي دي، ان دا چې شاگرد خپل استاد وژلی دی. پر دې ارگ داسي انسانانو هم برید کړی چې ډېر باور ورباندې شوی و او د ارگ د ساتني لپاره گمارل شوي ول، خو له څه مهاله راهيسي چې په ارگ کې پر سپي اعتماد شوی، نو له نېکه مرغه هيڅ يوه بده پېښه نه ده شوې. تر دې وروسته جيت د غرور په ډول په زوره- زوره وغپل او څو واره په خپل دفتر کې سره راوگرځېده چې چارچشمه هم دغه ډول غيا ورسره بدرگه کړه. چارچشمه د غوښي تر خوړلو وروسته پر شونډو ژبه تېره کړه او ويې ويل: زما مهربانه ملگرې! نه شي کېدای چې ماته هم دغه ډول يوه رسمي دنده راپیدا کړې؟ جيت په خپله پسته څوکی کې وغځېد او ويې ويل: ولي نه! ته هم زما په شان رسمي کار کولای شې، خو ستونزه دا ده چې ستا انگليسي ژبه نه ده زده. نن چې د چا انگليسي زده وي، بس هر څه يې زده دي، استعداد ته يې څوک نه گوري. په افغانستان کې گڼ شمېر بهرنيان يوازي له دې امله چې بهرنيان دي، لوړ ډالري معاشونه لري. دا زما معالج ډاکټر "مايکل" ويني! دی يو عادي نرس دی، خو دلته د ډاکټر په نوم راغلی او پنځه زره ډالره معاش اخلي. دا زما خدمتگار "جېک" بې سواده دی، خو درې زره ډالره معاش لري.

بل دا چي ته د افغانستان سپي يې، که چېرې خارجي سپي وای او يا دي خارجي تابعيت درلودای، نو اوس به دي زما په شان ډېره لويه څوکۍ درلودای. لکه څنگه چي بهرنيان پر افغانانو باور نه کوي، دغسې يې پر سپيانو هم باور نه کوي. دا دی وگوره په افغانستان کي گڼ شمېر بهرني سپي په امنيتي او نظامي برخه کي کار کوي. حال دا چي که د افغانستان سپيانو ته هم روزنيز ورکشاپونه جوړ شي، نو دغه ډول کارونه کولای شي. په دې وخت کي د جيت پام شو چي چارچشمه سر پر خپر وایي او سترگي يې له اوبښکو ډکي دي. جيت د چارچشمه سر پر خپل زنگانه کښېښود، اوبښکي يې ورپاکي کړې او په مهرباني يې ورته وويل: گرانه دوسته! ته ناهيلي کېره مه. زه په افغانستان کي د سپيانو راتلونکي ډېر روښانه وينم، ځکه ورځ په ورځ افغانان يو پر بل بې باوره کېږي، چي په نتيجه کي يې گډوډي هم ورسره ډېرېږي؛ که چېرې دغه حالت نور هم دوام ومومي، نو موږ ته به ډېر کارونه پيدا شي، چي اخر به د پوليسو په هره پوسته کي يوه يوه سپي ته اړتيا پيدا شي. د دې خبري يو ثبوت دا دی چي نن په افغانستان کي په زرگونو نظامي کدرونه بېکاره او بې سرنوشته گرځي، خو زه او زما په شان نور سپيان ډېرې ښې وظيفې او امتيازات لري. زه باور لرم چي يو وخت به په افغانستان کي يو سپي هم بېکاره پاته نه شي. جيت له خپلي څوکۍ څخه ولاړ شو، په کوټه کي يې شا وخوا وکتل او وه يې ويل: نن هغه وخت نه دی چي د يو بد او ټيټ انسان تشبه دي له سپي سره وشي، نن په لوېديځو هېوادونو کي خلک له حيوان، په تېره بيا سپي سره يوځای اوسېدل، يو ځای ډوډۍ خوړل، مينه کول او ان دا چي واده کول، نوی تمدن بولي. جيت

په خپله کوټه کې پر دېوال د يوې ښکلي نجلۍ عکس ته اشاره وکړه او ويې ويل: دا وينې؟ دا زما انډيواله (Girl friend) ده، چې ”جوليا“ نومېږي. دا يوه مليونره ده چې په امريکا کې اوسېږي او د حيواناتو د حقوقو د سازمان مشره هم ده. پر ما ډېره گرانه ده او زه هم پر دې ډېر گران يم، ماته دغه وظيفه هم دې راپيدا کړې او وصيت يې کړی چې تر مړينې وروسته به يې ټوله پانگه زما وي او بله خو لا دا چې شپږ مياشتې وروسته چې زما رخصتي ده، زما سره واده کوي.

تر دې وروسته جيت د مهربانۍ په ډول خپله خپره د چارچشمه په غاړه کې ورواچوله او ورته ويې ويل: گرانه ملگرې! ما د افغانستان په اړه ډېرې خبرې کړې، خوپه دې باب مي تر اوسه د سپي له خولې څه نه دي اورېدلي، نو که ته لومړی د ځان او بيا د افغانستان د تېرو څو کلونو په باب لنډ معلومات راکړې، ډېر به خوښ شم. چارچشمه سر له خپرو څخه راپورته کړ، غوږونه يې شک-شک ونيول او ويې ويل:

زما خاوند د کمونيستانو د حکومت په وروستيو وختونو کې د حکومتي ملېشو قوماندان و چې ”يلداس“ نومېده. نوموړي زه او زما ورور ”خاکي“ له لومړۍ ورځې څخه د جنگ لپاره لوی او وروزلو. يوه ورځ خاکي د سپيانو جنگولو (سگوانۍ) په ميدان کې د يو غښتلي سپي له لاسه مات شو. يلداس ته درد ورغی او زما ورور يې په هغه ميدان کې په ميکاروف تفنگچه وويشت او مړ يې کړ.

کله چي په کابل کي د مجاهدينو حکومت جوړ شو، نو زما خاوند د ملي اردو جنرال شو. څو ورځي لانه وې تېري شوي چي د جهادي تنظيمونو تر منځ جگړې پيل شوې او گام پر گام پاتکونه جوړ شول. نور يې څه کوي، ترڅه او پاچا و، چي جنرال يلداس هم يو پاتک جوړ کړ. د ده ايله جاريانو به هره ورځ په لسگونو خلک بنديانول، د چا په سر کي به يې مېخونه ورتکوهل او څوک به يې په مړيني نڅول. يوه شپه يې يو سړی، چي پښې او لاسونه يې ورتړلي ول، ماته راواچاوه، ما يې لومړی پزه او غوږونه وخوړل او بيا مي يې نس ورڅيري کړ. په دې وخت کي زما خاوند داسي په خوند - خوند راته کتل، لکه د ده چي هم د انسان د غوښو خوراک ته هوا شوې وي. زما په ژوند کي تر ټولو ښه خاطره هم دغه ده، چي د انسان غوښي مي وخوړې او هغه هم داسي يو انسان، چي خپله انسان په خوله کي راکړ. په دې ورځو کي په افغانستان کي د انسانانو تر منځ جگړه داسي توده وه چي د سپيانو جنگول يې گړدسره له ياده وتلي ول. يوه ورځ مخالفې جنگي ډلې يوه قوماندان، چي طلاخان نومېده، زموږ سيمه ونيوله او زه په يوه زېږخانه کي په موري پوري تړلی پاته شوم. طلاخان زما په ليدو خورا خوشاله شو. تر يو څه وخت وروسته د طلاخان يو ملگری "جبار" زما انډيوال شو، د وخت په تېرېدو سره جبار ته سړيتوب بد وایسېده او سوکه - سوکه يې د سپيانو پېښې پيل کړې. لومړی يې خپل وېښتان د سپي په ډول ببر پرېښوول، بيا يې د سپي په شان غپل زده کړل او تر دې وروسته يې د سپي په ډول ډارل او د غوښو خوړل هم زده کړل چي بيا به ما او ده په گډه د انسانانو غوښي خوړلې. بيا يو داسي وخت هم راغی چي جبار په ښکاره له سړيتوبه

واوښت او د سپيتاني اعلان يې وکړ. په دې وخت کې چې له ډېرې خوشاليه له خپله ځايه تپ وېل، چارچشمه يې په غېږ کې ونيو او ويې ويل: نو جبار اوس چېرې دی؟

—هغه د طالبانو د رژيم تر ړنگېدو وروسته حکومت ونيو او اعدام يې کړ.

—اوه! نو ولې يې اعدام کړ؟

—هغه د خپلې سياسي مفکورې له امله اعدام شو.

—څه شی! د سياسي مفکورې له امله؟

—هو! ځکه جبار د هغه سياسي گوند غړی و، چې اوس د امريکايانو په تور ليست کې شامل دی.

که څه هم دولت ظاهراً جبار ته د سلو نفرو وژل پلمه کړل، خو په حقيقت کې يې هغه د خپلې سياسي مفکورې له امله اعدام کړ، ځکه په افغانستان کې داسې ډېر کسان شته چې په زرگونو افغانان يې وژلي دي. دغه کسان نه يوازې دا چې چا حساب کتاب ورسره ونه کړ، بلکې اوس هم سرې سترگې گرځي او د دولت په لور پوښتونو کې هم کار کوي.

چېت خپرې سره وموښلې او ويې ويل: که زه هغه مهال په افغانستان کې وای، نو هيڅکله به جبار نه وای اعدام شوی. ياره دې طالبانو خو ډېر لوی خيانت کړی دی چې په کابل کې يې دغسې يو طلايي حکومت ړنگ کړ، که نه نو اوس به مو د خپل انسان الاصله سپي په مرسته ډېر ملگري پيدا کړي وای. چارچشمه د ډاډ په ډول د چېت پر اوږه خپرې کښېښووله او ويې ويل: يو بل زېږی به هم درباندي وکړم، هغه دا چې د کمونستانو په دوره کې هم دوه نفره

له سړيتوبه اوښتي او په ډېر وياړ يې سپيتانه منلې وه. جيت له ډېري خوشاليه توپونه ووېل او چارچشمه ته يې وويل چې هله ژر راته ووايه چې دا څوک ول؟ چارچشمه وويل: کله چې د کمونيستانو په لومړيو وختونو کې انجنير ظريف د کندهار والي و، نو د سپيو په نوم يې دوه نفره ساتلي ول، چې د اقرار اخيستلو لپاره به يې بنديانو ته ورخوشي کول او هغوی به هم بنديان داسي کلک وډاړل چې اصلي سپيان به ورته هېښ پاتې شول. جيت وپوښتل: هغه دوه نفره اوس چيري دي؟ چارچشمه وويل: نه يم خبر چې هغوی به اوس چيري وي؟ تر دې وروسته چارچشمه د جيت غوږ ته خوله ورنژدې کړه او ويې ويل: گرانه ملگرې! ما خو تاته مخکي وويل چې زه په ډېر بد حالت کې ارگ ته راغلی يم، اوس دا راته ووايه چې بايد څه وکړو؟ جيت د خدا په ډول خوله ويره کړه او ويې ويل: گرانه دوسته! ته زړه مه اچوه، زما سره طرحه شته. لومړی خو دا چې ته بايد انگليسي ژبه زده کړې. چارچشمه د حيرانتيا په ډول غوږونه شک-شک ونيول او ويې وپوښتل: څه شی! انگليسي ژبه زده کړم؟ ما خو نه څوک د انگليسي ژبې په کورس کې شاملوي او نه د فیس وس لرم. جيت چارچشمه په غېږ کې ونيو او ورته ويې ويل: ولي وارخطا يې گرانه، زه خو لا ژوندی يم. زه به انگليسي درزده کړم. هره شپه ارگ ته راځه، زما سره به ډوډی هم خوري او انگليسي به هم درته ښيم، په دريو څلورو مياشتو کې يې زده کولای شې. څلور مياشتې وروسته زما انډيواله "جوليا" کابل ته راځي، زه به دې ورته معرفي کړم او هغه به دې له ځانه سره امريکا ته بوزي. هلته به يو ورکشاپ ووايي، تر هغه وروسته به جوليا بهرنی تابعيت درته واخلي او بيا به په امريکايي ځواکونو کې

بېرته افغانستان ته راشي. بيا دي نو خولۍ په غوړو کي ده، زما په شان به ډېر ښه پوست ولري، داړي خو به دي ښه تېرې وي کنه؟
چارچشمه داړي سپيني کړې او ويې ويل:
_هو! داسي تېرې دي چي اوبښ هم په خيرلاي شم.
_خه شی! اوبښ؟ ياني ته غواړې چي يو حيوان خيرې کړې؟
_نه دغسي يوه خبره مي وکړه، ما ويل که اړتيا پيدا شي، نو اوبښ هم خيرلاي شم. جيت وويل:

_هيڅ اړتيا نه پيدا کېږي، ځکه چي موږ انساني پوځيان يو او انسان، نه يوازي دا چي ټولي جگړې يې له انسان سره دي، بلکي خپلي ټولي لويي سلاوي يې هم د انسان لپاره جوړې کړي دي، خو په هر صورت؛ ستا مسؤليت يوازي په دې سره پای ته نه رسېږي چي ته يو عسکري صاحب منصب شي، ته بايد لومړی په کابل او بيا په نورو ولايتونو کي د انگليسي ژبې کورسونه جوړ کړې چي له دې لاري د افغانستان سپيانو ته کارونه پيدا شي.

چارچشمه په اندېښنه وويل: نو د افغانستان اردو خو ډېر کوچنی دی، ايا ټولو سپيانو ته به کار په کښي پيدا شي؟ جيت وخنډل او ويې ويل: ستا خبره سمه ده، خو ما په دې باب هم فکر کړی دی. تاته خو معلومه ده چي په نړۍ کي د چرگانو والگۍ ورځ په ورځ مخ پر ډېرېدو دی او په افغانستان کي يې هم نښي نښانې ليدل شوي دي او ځيني سپي او گيدري دغه ناروغه چرگان خوري، چي په دې ډول د افغانستان د سپيانو روغتيا ته يوجدي خطر متوجه دی. زه به دغه موضوع زما له انډيوالي ”جوليا“ سره شريکه کړم. هغه کولای شي د

افغانستان د عامي روغتيا وزارت په چوکاټ کي د چرگانو د والگي د مخنيوي لپاره يو پروگرام جوړ کړي. دا پروگرام به د سپيانو لپاره د چرگانو د والگي په اړه د عمومي خبرتيا ورکشا پونه وي چي ټول استادان به يې سپيان وي. زه فکر کوم چي د دې پروژې په عملي کولو سره به د افغانستان د عامي روغتيا په وزارت کي ډېرو سپيانو ته کارونه پيدا شي. دا خو د افغانستان د سپيانو خبري وي. خو زما سره په نړيواله کچه هم د سپيانو د ژوند په اړه يو جامع پلان شته. موږ بايد د نړۍ د ټولو سپيانو د خپلواکۍ، بقا، هوساينې او نېکمرغۍ لپاره مبارزه وکړو. همدا اوس په ايران کي د سپيانو لپاره يو زندان جوړ شوی دی. موږ بايد د دې زندان د له منځه وړلو لپاره د ژوند تر وروستۍ سلگۍ پوري خپلي مبارزې ته دوام ورکړو. زه باور لرم، چي موږ به په دې لار کي خامخا بريالي کېږو. د ايران دولت بايد پوه شي چي دوی سپي په زندان کي اچولي دي. سپي خدای پاک هم دوزخ ته نه اچوي، نو د ايران دولت څه حق لري چي د سپيانو لپاره زندان جوړوي؟ دا خو انسانان نه دي چي په گوانتنامو کي به بنديان وي او له هر ډول انساني قانون پرته به شکنجه کېږي او هيڅوک به يې نه پوښتنه کوي او نه د چا زور په رسېږي. امريکايان خو دا هم وايي چي اصلاً داسي انساني قانون نشته، چي د دې خلکو د حقوقو دفاع وکړي. زه امريکايانو ته دا حق ورکوم، چي انسانان د گوانتنامو په زندان کي د سپيانو په شان وساتي، ځکه انسان پوه شه او قانون يې، خو زه به انسان، په تېره بيا د ايران دولت ته هيڅکله دا حق ور نه کړم، چي د گوانتنامو د زندانيانو په شان سپي بنديان کړي. د نړۍ سپي نه يوازې دا چي بايد خپلواک، هوسا، باوقاره او

نېکمرغه ژوند ولري، بايد تر مړيني وروسته هم په ډېر درناوي خاورو ته وسپارل شي او جلا هديره ولري. له نېکه مرغه چي اوس هم په نړۍ کي د سپيانو هديرې موجودي دي، چي همدا اوس د نړۍ د سپيانو تر ټولو لويه هديره په روسيه کي ده، چي څلوېښت زره سپي په کښي ښخ شوي دي. تر دې وروسته بايد د نړۍ ټول سپي تر مړيني وروسته په ډېر درناوي خاورو ته وسپارل شي، نه دا چي د افغانستان غوندي په ډله ييز ډول ژوندي ښخ او يا تر ډله ييزي وژني وروسته په يوه قبر کي واچول شي. موږ بايد د انسانانو غوندي له خپلو همجنسو او عزيزانو سره دومره لوی ظلم ونه کړو، چي د سپيتاني تاريخ په وشرمېږي.

چارچشمه چي تر دې وخته يې په خورا دقت د جيت خبرو ته غوږ ايښی و او له ډېري خوشاليه يې پر مخ اوښکي رابېدلې، ناڅاپه له يوه لوی غپ سره ټوپ کړه او د جيت په غاړه کي يې د مخ دوې پښې ورواچولې او ورته ويې ويل: گرانه دوسته! ته واقعاً چي د نړۍ د سپيانو لپاره ستر ارمانونه او ښه نيت لرې، زه به د مرگ تر اخري شېبې پوري په دې مبارزه کي ستا تر څنگ ولاړ يم او زه باور لرم چي موږ به خامخا يوه ورځ بريالي کېږو.

گرانه ملگريه! راشه چي په دې وياړ نن شپه تر سهاره په زوره- زوره وانگولو او په دې ډول انسانانو ته دا وښيو چي وگورئ! دوه سپيان له سيمه ييز، قومي، رنگ، نژاد او داسي نورو توپيرونو سره- سره د نړۍ د ټولوسپيانو د خپلواکۍ، نېکمرغۍ او سرلوړۍ په نيامت سره يو موټی شول. تر دې وروسته جيت او چارچشمه تر سهاره په زوره- زوره وانگول او په ارگ کي يې هري خوا ته

سپي څنگه مډالونه وگټل؟

منډي ووهلې، خو دوی نه چا ولیدل او نه یې د دوی انګولای واورېدې، لکه
چې د افغانستان واکمنو ته کوم مظلوم پښتون دا ښېرا کړې وي چې: ”پر مېنه
دي تور سپی وانگوله“.

د سوغات غوټه ★

دا مي لومړۍ ځل و چي پاکستان ته تلم او هغه هم د کراچۍ غوندي لوی ښار ته. کله چي له کوره روانېدم، نو مېرمني مي په بکس کي د کاليو تر څنگ يوه بله کوچنۍ غوټه هم راکښېښووله او راته ويې ويل چي دا غوټه به په کراچۍ کي زما خور ته ورکړې. کله چي د موټرو تمځای ته راغلم، نو کلینر زما بکس د موټر پر سر وتاړه او زه په موټر کي دننه کښېناستم. په کراچۍ کي د خوبښيني د کور پته راسره وه او هلته مي نور خپلوان هم درلودل، خو زما لويه ستونزه دا وه چي په اردو ژبه نه پوهېدم.

کله چي موټر کراچۍ ته نژدې شو، نو دغه مهال زه خوب وړۍ وم. څنگ ته ناست يوه سړي وښورولم او ويې ويل چي ورشه پوليسان دي غواړي، وايي بکس دي راخلاص کړه، تالاشي کوي يې. د پوليسو دغه پوسته (حب چوکۍ) نومېده چي خورا سخته تالاشي يې کوله. تر څو چي زه له موټر څخه راکښته کېدم، نو څو تنه پوليسان لکه سپرليان د موټر سر ته ورختلي دي، د سپرليو غوتي او بکسونه يوې او بلي خوا ته سره اړوي. دا لا بلا وړپسې، يوه پوليس د ناځوانه زوی زما بکس خلاص کړی او يو ډول سپين پوډر په لاس کي سره موبڼي. ما اور بدلي ول چي پاکستاني پوليس د خلکو په جېبونو کي چرس، ترياک، يا پوډر وراچوي، بيا يې په دې تور نيسي او پيسې ځني اخلي. اوس چي

★ دې طنز د افغانستان د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت له خوا په ۱۳۸۳ ل کال کي جايزه گټلې ده.

مي دغه پوڊر وليدل، نو خدای شته چي تراه مي وشوه او له ډبري وږي مي د بدن وښتانه جگ - جگ ودرېدل. ما ويل ياره لکه چي په بلا واوښتي.

پوليسانو هم ډېر بد - بد راته کتل او داسي يې ښوول چي په لاس خو راغلي. په لومړي سر کي زما په زړه کي هم اندېښنه وه، چي دغه سپين پوڊر به هيروين وي، خو کله چي ورنژدې شوم او هغه مي په گوټو کي سره وموښل، نو پوه شوم چي د ښځو د مخ سفېده ده. پوليسو ته چي مي هرڅومره سفېده - سفېده وويل، هغوی زما په خبره پوه نه شول. بيا مي وويل چي پوڊر - پوڊر. صاحبه مهربانه د پوڊرو ويل به څه و چي يو اور مي ځان ته ولټاوه. د پوليسو يو ډلگۍ مشر، چي خپته يې يو فټ مخ ته وتلې وه او تور مخ يې داسي برېښېده، لکه د سبزيجاتو يو دوکاندار چي پر تور بانجن غوړ لاس راتبر کړي، سمدلاسه يې کوټک ته لاس کړ، سترگي يې راباندي راغتي کړې او ويې ويل: "اچها پوڊر هي!". ياره که رښتيا ووايم، نو په دې وخت کي لاره او گودر راڅخه ورک شو، حيران وم چي اوس دا د ظالم زوی پوليس څنگه پوه کړم؟ اخر مجبور شوم، يو څه سفېده مي په خپل مخ پوري وموښله او پوليسو ته مي په اردو ژبه ايله دومره وويل: "لېډيز کېلې!". پوليسو چي راته وکتل، نو نابره ټول په خدا شول او ويې ويل: "اچها تهېک هي". دا چي موټر راڅخه ته، نو ما هم دومره وخت پيدانه کړ چي له مخ څخه سفېده پاکه کړم. غوټه مي ژر - ژر سره ټوله کړه او موټر ته وختم. د موټر سپرليو چي راته وکتل، نو ټول په خدا شول. هغوی داسي گومان کاوه چي گواکي زه پوليسو په دې رنگ ولړلم، ويل کاکا!

دا ڀي څه درباندي وکړل؟ ما ويل بس نو څوک چي ناليدلى سوغات وږي، دغسي به ورپېښېږي.

کله چي مي په هنداره کي خپل مخ وکوت، نو پر توربخن مخ او توري ږيري مي سفېدې يوه داسي منظره جوړه کړې وه چي له نورو خلکو سره زه هم په خندا شوم. ما کلک هوډ وکړ چي تر څو مي خپلي گراني خوبيني ته سفېده نه وي وررسولې، ولاکه له مخ څخه سفېده پاکه کړم. ما او د موټر سپرليو تر هغو په گډه خندل چي له موټره کښته کېدلو. کله چي مي د خوبيني د کور ور وروټکاوه، نو زما د خوبيني کوچنۍ لور راووتله. کله چي ڀي ماته وکتل، نو بېرته په منډه کور ته ولاړه. يوه شېبه وروسته زما خوبينه د دروازي شا ته راغله او ويې ويل: وروره ته څوک ڀي او څوک دي په کار دی؟ ما ويل ته مانه پېژنې؟ زه ستا اخښی حاجي فريد يم. خوبيني چي مي دا خبره واورېده، نو ويې ويل: وی، چي حاجي فريد ڀي، نو دا مخ دي په څه شي لړلی دی؟ ما وويل دا خو ځکه چي تاته مي سفېده راوړل.

★ د سرکار غاړي

دا لومړۍ ځل و چې محبس ته په دریشيو کي خلک راوستل شول او سیاسي بندیان یې بلل. دوی له بنیو څخه پوه، مهذب او د پاڅه عمر خاوندان ښکارېدل. یوازې دریشۍ نه، بلکې د خبرو لهجه، ناسته، ولاړه او نور کړه- وړه یې هم گردشړه نابده ول. تر دې مهاله چې ډېرو خلکو لا د سیاست نوم هم نه و اورېدلی، د سیاسي بندیانو خبره رښتیا هم چې ډېره نوې وه.

محبس خورا لوی و، خو په ډېر لږ وخت کي د سیاسي بندیانو خبره، د هر بندي غور ته ورسېده او په ډلو- ډلو بندیان، د دغو نویو بندیانو پر شا و خوا راټول شول او ټولو داسې په ځیر- ځیر ورته کتل، ته چې وایې دغه خلک د ځمکي له کرې نه، بلکې له بل ستوري څخه راغلي دي. یوه شېبه وروسته یوه بندي ډېر سوکه وپوښتل: تاسې څوک یاست؟

یوه سیاسي بندي ځواب ورکړ: موږ سیاسي بندیان یو. د بندیانو د زړه غوټه بیا هم خلاصه نه شوه، د پخوا په ډول د سیاسي بندیانو په ټکي ونه پوهېدل او په ډېري حیرانتیا یې دغه کلمه په خپلو منځو کي سره تکرار کړه: سیاسي بندیان! سیاسي بندیان! ... سیاسي بندیان یې بیا څنگه وي؟

يوه بندي وويل: له دريشيو څخه خو ټول د سرکار خلک معلومېږي، سياسي بنديان به نو همدغه سرکاري بنديانو ته وايي.

بنديان څو شېبې په خپلو منځو کې سره وپوښېدل او د سياسي بنديانو په اړه يې يو له بل څخه پوښتني او گروپړني کولې، خو کله چې د دې ټکي په مانا ونه پوهېدل، نو يوه بندي بيا لږ په زوره وپوښتل:

موږ په سياسي بنديانو منديانو نه پوهېږو، داسي راته وواياست چې په څه تور يې نيولي ياست؟

—بس انډيواله پوښتنه مه کوه، موږ ته خورا بده راپېښه ده.

—رشوت مو خوړلی دی؟

—نه بابا رشوت خوړل خو د زوی زېږی دی.

—له سرکار څخه مو کوم شی غلا کړی دی؟

—نه، تر غلامو هم دوسيه درنه ده.

—دوسيه مو څنگه درنه ده، مړی خو به مو هم نه وي کړی؟

—ياره چې نه مو پرېږدئ، اوس به يې نو درته ووايو. خبره دا ده چې موږ د سرکار له کوره بدي کړې ده. ټولو بنديانو په حيرانتيا په يوه پلا وويل: د سرکار بدي! د سرکار له کوره مو څنگه بدي وکړه؟ يوه سياسي بندي وويل: بس نور مه پسي گرځئ.

د بنديانو خپلمنځي تبصرو يو زوږ جوړ کړ. يوه بندي د زړه سوي په ډول په خوله چيک-چيک وکړ، سر يې هم ورسره وښوراوه او څنگ ته ناست يوه بندي ته يې سوکه وويل: موږ او تاسي خو ښه يو، دا بېچاره گان وگوره چې د سرکار

بدي ورپه غاړه ده، هغه د پښتو يو متل دی چي وايي: ”سرتوره! بدي دي وکړه له لويه کوره“. تر دې بدي چي دوی سرونه باسي، هغه د چا خبره: ”توري هيلی به سپيني شي“.

بنديانو چي به هر څومره په خپلو منځو کي تبصرې سره کولې، نو هغومره به يې په دې باب تلوسه او د پلټني تنده ډېرېده، چي له سرکار سره به يې څنگه بدي لوېدلې وي؟ يوه شېبه وروسته بيا يوه بندي وپوښتل: ښه نو له سرکار سره مو پر څه شي بدي ولوېده؟

له سياسي بنديانو څخه يوه تن خپل يوه ملگري ته اشاره وکړه او ويې ويل: دغه زموږ مشر دي خدای خوار کړي، ټوله د ده له لاسه چي په دې بلا يې اخته کړلو، کنه اوس به په خپل کور کي خوښ او خوشاله ناست وای. يوه ورځ پر لاري د سرکار غاټري تېرېدې، ده ويل راځئ چي سات مو درتېر کړم. يو ځای ورته پټ شولو، کله چي غاټري رانژدې شوې، موږ ټولو په يوه پلانه کړه چي اوڅ! غاټرو تور واخيست او يوې او بلي خوا ته وتښتېدې. کله چي سرکار په دې کار خبر شو، ويل ښه تاسي اوس دومره زړور شوي ياست، چي د سرکار غاټري توروئ. په دې سره غرمه کي ټول خلک ویده دي او تاسي وينې ياست، نن تاسي دا کار وکړ، سبا بل څوک دا جرئت کوي او د سرکار غاټري توروئ. يوه بله خبره يې هم راته وکړه چي تاسي وينې زلميان ياست. هغه و چي ويې نيولو او دا دی اوس ستاسي سره بنديان يو.

د دې خبرو په اورېدو سره يوه بندي د زړه سوي په ډول وويل: بدبختانو! تاسي د سرکار له غاټرو څه غوښتل؟ وايي بازي، بازي، به ريش بابا بازي؟

بل بندي وويل: تاسي چي د زمري په لم لوبي ڪوئ، اوس نو دلته ڪنڀنئ، ڪه ٽول عمر مو دلته تير شو، نو هم يي زړه ته واچوئ.

يوه بل بندي خپل څنگ ته ناست ملگري ته سو ڪه وويل: دا نو د قسمت خبري دي، ته ٻڻه فڪر و ڪړه، د سر ڪار غا تري چيري او دوى چيري ول، بيا يي نو څنگه په زړه ڪي وروگر ځپدل چي راحئ د سر ڪار غا تري وتره وو. بس نو په دغه ڪار ڪي به يي خير و، تانه دي اور ٻڌلي چي وايي: ”خداى خپل دوست ځوروي“.

ايساف برگر

شپږ مياشتي کېدې چې په کابل کې مي رستورانټ جوړ کړی و. په دې شپږو مياشتو کې مي ولاکه يوه هم دوې شوي وي. د برېښنا، ټيليفون او اوبو محصول، د تعمير کرايه، د اشپزانو او شاگردانو معاشونه او نور لگښتونه مي ټول له خپله جيبه ورکول، ان دا چې پورورپی هم شوم. نور به نو څه درته ووايم، بس کور مي پر چرگه بار شو.

زه چې څه مهال په امريکا کې وم، نو له شا وخوا دوستانو به مي اورېدل، چې له افغانستان سره اوز (دومره) مليارډه ډالره بهرنۍ مرسته وشوه، افغانستان ته اوز کېدوال راستانه شول، دا وشول او هغه وشول، بس هر څه جوړ شول. اوس په افغانستان کې تر لوېديځو هېوادونو هم ښه کارونه پيدا کېږي، زده کړي، مسلک او تجربې ته چندان اړتيا نشته، هري خوا ته ډالر اوار دي، بس پټو ورته اوار کړه او راټولوه يې، په تېره بيا د کابل ښار خو اوس بېخي له اروپا سره برابر دی. دا به مي هم اورېدل چې پلانی افغانستان ته ولاړ، اوس يې خولۍ په غوړو کې ده، خورا کار يې جوړ دی. لنډه دا چې له هر چا سره به دي د افغانستان په باب خبره کوله، نو هغه د چا خبره پر گوتو به يې کشمير درته جوړ کړ.

يوه ورځ داسي راغله، چې ما هم د دغو ډالرو په راټولولو پسې پاڅي رابډوهلې او ښخ کابل ته راغلم. دلته چې مي شا وخوا وکتل، نو په کابل کې يو ځونوي جوړ شوي کورونه، هوټلونه او گيسټ هاوسونه (مېلمستونونه) هغه څه ول،

چي د سپري يو څه سترگه په ډکېده. بس ما هم توکل پر خدای ياد کړ او هغه يو څو خوش مړي (پيسې) چي مي په خپله غوټکۍ کي له ځان سره راوړي وې، د کابل په ښار کي يو رستورانټ په جوړ کړ. د رستورانټ چندان خوند نه و، ټوله ورځ به مي له بېکاره مچان شړل او يو په بل پسې به مي اړرمۍ کښلې. کله چي به مي زړه ډېر تنگ شو، نو په کابل کي به زما بهرني انډيوال (مايکل) ته ورغلم او د زړه خواله به مي ورسره کوله. مايکل مي د امريکا له وختو انډيوال و، ما هلته په يوه هوټل کي چرگان پاکول او مايکل د چرگانو په يوه فارم کي مزدور و او موږ ته به يې چرگان راوړل، خو اوس د افغانستان په يوه وزارت کي مشاور و چي لس زره ډالره معاش يې درلود.

يوه ورځ مايکل راته وويل: "که ما درسره شريک کړې، نو زه دا رستورانټ پر خپلو پښو درولای شم. خو شرط يې دا دی چي زه هر څه درته واييم، ته به هغسي کوې. زه چي سېل اخيستی وم او ځگ ته مي لاس اچاوه، له خدايه مي دغسي ورځ غوښته. سمدلاسه مي دغه خبره ورسره ومنله. ټولو ټلوېزيونونو، راډيوگانو او ورځپاڼو ته مو اعلانونه ورکړل چي (افغان رستورانټ) د خرڅ لپاره داوطلبۍ ته وړاندي کېږي. که څه هم تر يوې اوونۍ پوري زموږ سره هيچا اړيکه ونه نيوله، خو موږ بل ځل داسي يو اعلان خپور کړ: "افغان رستورانټ يوې خارجي کمپنۍ رانيوه چي تر دې وروسته به يې نوم (ايساف برگر) وي او په عصري ډول به جوړېږي."

په لومړي گام کي مو د رستورانټ ښې او ډيکورېشن واپراوه. يوه لويه ډيجيټل لوحه مو ورجوړه او ايساف برگر مو پر وليکه. د استاد بهزاد او نورو ختيځوالو

استادانو د نقاشۍ تابلوگاني او انځورونه مو ليري او پر خای مو يې د هندي فلمي ستورو، مېرمني ډيانا او مايکل جکسن انځورونه وځړول. انځورونه ښه غټ او ځيني يې نيم لغړول، چي ډېر ژر يې د سړي پام ځانته رااړاوه. پغمان ته ولاړو، يو ترکان مو هم له ځان سره بوت. هلته مو د نر توت خو وني رانيولې او تنې مو يې داسي اړه کړې، چي د ډوډۍ خوړلو لپاره د گرډيو مېزونو کار ورکړي. پر هر مېز مو يوه يوه شمع ولگوله. د رستورانټ هغه برخه مو له منځه يووړه، چي هلته به ښځو جلا ډوډۍ خوړله. ټلوېزيون مو پر (V) چينل برابر کړ. د رستورانټ دباندي مو هم دوه لوډسپېکرونه ولگول چي لارويان يې هم اوازنه واورې. د هوټل په منځ کي مو د اوبو يو حوض گوټی جوړ کړ او په منځ کي مو يې د مېرمني ډيانا مجسمه جوړه کړه چي ټوله لڅه، خو لاندینی ډېره برخه يې په اوبو کي پټه وه. څنگ ته مو يې پر يوه لوحه په فارسي او انگرېزي ژبو د هغې ژوندليک وليکه.

کله چي مو رستورانټ پرانيست، نو مايکل راته وويل چي ته خلک څاره چي د رستورانټ په باب څه وايي؟

لومړۍ ورځ مي دوه ځوانان وليدل چي نوي کاوبای پتلونونه يې اغوستي او د رستورانټ مخ ته ودرېدل. يوه هغه بل ته وويل: به به! چی یک رستورانټ خارجي است، اینجا چی چیزها خواهد بود، کاشکی پیسه می داشتیم که اینجا غذای خارجی می خوردیم. يوه يې د رستورانټ د موسيقي سره سر او اوږې وښورولې او روان شول. تر دې وروسته رستورانټ ته د خلکو راتگ پيل شو، هر څوک چي به راته، نو لومړی به مجسمې او پر دېوالونو ځړول شويو انځورونو

ته ودرېد او بيا به پر څوکی کښېناست. يوه نجلۍ، چي تنگ پتلون يې اغوستی او وېښتان يې ژېړ رنگ کړي ول، له يوه ځوان سره رستورانټ ته راغله. لومړی يې ما او بيا يې د رستورانټ شاگردانو ته وکتل، د خپل ملگري غور ته يې خوله ورنژدې کړه او په تريو تندي يې وويل: "ای چه قسم رستورانټ خارجي است؟ او مرد که ره سيل کو که سر پارچال شسته، شاگردايشه سيل کو، ای خو کلش افغانهای ما و شماست". له دې خبري سره د دواړو تندي تريو او له رستورانټ څخه ووتل.

د شپې يوولس بجې وې، مايکل راغی او په خندا يې راته وويل چي نن ورځ څنگه تېره شوه؟ ما د ټولي ورځي کيسه ورته وکړه، خو کله چي مي د هغي نجلۍ او هلك خبره ورته ياده کړه، نو مايکل لاندینی شونډه تر غاښونو لاندي کړه او م م م... يې وويل. له دې سره سم يې دواړه لاسونه د پتلانه په جېبونو کي ننه ايستل او د رستورانټ تر پايه په کوچنيو قدمونو ولاړ او بېرته راغی. داسي ښکارېده، لکه د يو څه په باب چي چورت وهي. تر لږ ځنډ وروسته يې په خندا زما پر اوږه لاس کښېښود او راته ويي ويل: ته غم مه کوه، ما يې چاره پيدا کړه، سبا به په دې باب پوره معلومات درکړم، اوس زه ځم چي يوه مهمه غونډه لرم.

په دغه شپه له ډېري خوشاليه خوب نه راته، ما ويل ياره لکه چي بخت ياري درسره وکړه. سبا مايکل له درېيو نفرو سره زما د اوسېدو کوټې ته راغی او په خندا يې خپلو ملگرو ته اشاره وکړه چي دوی به تر دې وروسته زموږ سره کار کوي. دی امريکايي دی چي (مارک) نومېږي او له ايساف سره د ترکان په

صفت کار کوي، خو اوس يې د يوې مياشتې لپاره رخصتي اخيستي ده. مارک به پر پارچال ناست وي او له خلکو به پيسې اخلي او دغه دوه هلکان افغانان دي، دغه يو نجيب او دغه بل فرید نومېږي. د دوی کورنۍ يې په دې وروستيو کي له انگليستان څخه په زوره راشپلي دي. له انگليسي خبرو يې څوک نه پوهېږي، چي گواکي دوی افغانان دي. تر دې وروسته به د نجيب نوم (ټام) او د فرید نوم (مکس) وي. دوی به د رستورانټ شاگردان وي، ځانگړي دریشۍ به اغوندي، يوازي به په انگرېزي ژبه خبري کوي او هيچا ته به نه وايي چي موږ افغانان يو. ما هم دا خبره ورسره ومنله او دغه درې نفره مي رستورانټ ته بوتلل.

تر دې وروسته زموږ رستورانټ ته د خلکو راتگ نور هم ډېر شو، ډېرو خلکو به هڅه کوله، چي له مارک، ټام او مکس سره ډېرې خبري وکړي او د انگرېزي ژبي تمرين وکړي. مايکل به هم کله ناکله ځيني بهرنيان له ځانه سره راوستل او له ځان سره راوړي بهرني خواږه به يې همدلته خوړل.

يوه ورځ درې تنه ځوانان او يوه نجلی، چي د نادولتي ټولني موټر ورسره و او خورا لوکسي دریشۍ يې اغوستي وې، رستورانټ ته راغلل. د خوړو مينيو يې راپورته کړه، وايې ږوله، راوايې ږوله، په تريو تندي يې يو بل ته وکتل او بېرته ولاړ شول، په تلو تلو کي يوه وويل: "ينجا خو هيچ غذاي خارجي نيسټ، فقط همو غذاي وطني خود ما و شما است، که در هر رستورانټ پيدا ميشه".

تر دې وروسته مو د خوړو مېنوگانې په انگرېزي ژبه جوړي کړې او ټول مو بهرني خواږه په کښي وليکل. ځينو خوړو ته مو وليکل: (Not for

(Muslims). مراجعینو ته به مو ویل چي زموږ د رستورانټ ټول خواړه له بهره راځي.

په بگرام کي د امریکایانو او ایساف نظامي ځواکونو هغه تر وخت تېر خواړه، چي هغوی به غور ځولي ول، موږ بېرته راټولول، له کڅوړو او کوټیو څخه به مو راییستل او بیا به مو د بهرنیو خوړو په نوم خرڅول، چي په دې کار سره زموږ د رستورانټ مراجعین دوه برابره شول. تر دې وروسته دغو خوړو هم کفایت نه کاوه، بیا مو دغه ډول نور بهرني خواړه، چي په کابل کي د زرنگار پارک او پل خشتي جامع جومات مخ ته خرڅېدل، یوځایي رانیول، خو بیا یې هم زموږ اړتیا نه پوره کوله.

زموږ ډېرو مراجعینو غوښه غوښته، په تېره بیا کباب. که چېرې مو غوښه خپله کبابولای او بیا مو د بهرنیو خوړو په نوم خرڅولای، نو رسوا کېدو، ځکه که د چرگ، پسه، وزې او غوا غوښه مو هر ډول پخه کړې وای، نو د نورو افغاني رستورانټونو غوندي به وای. اوس موږ ته یوازې یوه لار راپاته وه، هغه دا چي د اوبښ غوښه کباب کړو، ځکه دا یوازینی غوښه وه چي ښاري خلکو نه پېژنده. د دې کار لپاره مو یو قصاب او دوه مزدوران استخدام او په خرڅي پله کي مویو کور ورته ونيو. قصاب به په دغه کور کي اوبښان حلالول، موږ ته به یې په پټه غوښي رالېږلې او موږ به کبابولې.

تر دې وروسته زموږ په رستورانټ کي مراجعین نه ځایېدل، د رستورانټ څنگ ته ځمکه مو هم رانیوله، چي ډېری مراجعین به هلته کښېناستل. یوه ورځ مایکل څلور بهرنی نجوني راوستلې او ماته یې وویل چي دوی به مراجعینو ته

ډوډۍ ږدي. اوس نو د ټولو خلکو پوره باور راغی چي په رښتيا دا يو بهرنی رستورانټ دی. دغه ډول مو د رستورانټ پر دروازه وليکل: ”له هغو مېلمنو معذرت غواړو چي دریشۍ يې نه وي اغوستي“ او د پارچال څنگ ته مو وليکل: ”يوازي امريکايي ډالر منل کېږي“. دغه ډول مو هغه مېلمانه هم رستورانټ ته نه پرېښوول، چي د هويت کارډ (پېژندپاڼه) به يې نه درلوده. اوس زموږ رستورانټ ته د افغانانو ترڅنگ بهرنيان هم راتلل چي ډېرو به کباب غوښت. وروسته زموږ کباب دومره مشهور شو، چي ان د نادولتي ټولنو، سفارتونو او ارگ له خوا به هم فرمايشونه راتلل. اوس مو د ورځي لس اوښان حلالول، د يوه قصاب پر ځای مو پنځه قصابان او ورسره لس مزدوران ونيول.

يوه ورځ مو د رستورانټ پر دروازه په انگرېزي ژبه غټ وليکل: ”دا د خوراک نه، بلکي فرمايش ورکولو ځای دی او يوازي د نادولتي ټولنو، سفارتونو، بهرنيو نظامي ځواکونو او ارگ فرمايشونه مني“. په دې ډول مو نه يوازي دا چي د کباب بيه دوه برابره لوړه کړه، بلکي کار مو هم ډېر اسانه شو.

يوه شپه مايکل خپلي کوټې ته، چي د کابل په انټرکانټينينټل هوټل کي و، وروغوښتم. کله چي ورغلم، نو په خندا يې مخته رامنډه کړه، په غېږ کي يې ونيولم او راته ويې ويل: ”عزیز جانہ مبارک دي شه! هغه دولتي هوټل، چي د اجارې لپاره داوطلبۍ ته وړاندي شوی و، د يو مليون ډالرو په مقابل کي د شلو کالو لپاره موږ ته راکړل شو. زه خو فکر کوم چي دا هوټل مو ډېر ارزانه اجاره کړ، بس داسي يې وېوله، لکه اوبو چي راوړی وي. زه چي د هوټل ځای، پراخوالي او لوړ شهرت ته گورم، نو باور لرم چي موږ ته په شپږو مياشتو کي يو مليون ډالره

راگټلای شي او يو مليون ډالره خو دا دي موږ او تاسي په يو کال کي په ايساف برگر کي هم وگټل.“

مايکل لږ رانژدې شو او په خندا يې زياته کړه: گڼ شمېر افغاني پانگه وال هم داوطلبی ته حاضر شوي ول، ان دا چي تر موږ يې په لوړه بيه اجاره کاوه، خو د هوټلونو د تصدی رئیس راته وويل چي دا هوټل تاته له سياليه پرته په اجاره درکوم، ځکه چي ته مي د امريکا له وختو انډيوال يې، خو په دې شرط چي په يوه ونډه يې ما هم شريک کړې“. مايکل د قهوي گيلاس راپورته کړ او زياته يې کړه: ”عزيز جانه! ته به نو د هوټلونو د تصدی رئیس نه پېژنې، هغه مهال چي زه او ته په نيويارک کي وو، ده په مارننگ برگر (Morning Berger) کي چرگان پاکول او ما به زموږ له فارم څخه چرگان وروړل، بس هلته مي انډيوال شو. کله چي په افغانستان کي د تراهگری په وړاندي مبارزه پيل شوه، نو دی هم زموږ او ستاسي په شان افغانستان ته راغی.“

د برېښنا سپين څراغ ته د مايکل شني سترگي وېرېښېدې، زما غوږ ته يې خوله رانژدې کړه او ويې ويل: د هوټلونو د تصدی رئیس راته وويل دولت په پام کي لري چي دغه تصدي خصوصي کړي. ته ډاډه اوسه، هغه داوطلبی هم خامخا تاسي ته درکوم، خو په دې شرط چي زه به هم درسره شريک يم. خو گوره عزيز جانه! پام چي دغه خبره چاته ونه کړې. تر دې وروسته مايکل، لکه ماته چي ډاډ راکوي، زما پر اوږه لاس کېښېښود او راته ويې ويل: ته هيڅ غم مه کوه، د اوښ د کباب تجربه به زموږ سره ډېره مرسته وکړي.

موبايل په قبر کي هم ډېر ښه کار کوي !

په هغه ورځ چي ما نوی موبايل رانيولی و، نو زمور په کور کي داسي خوشالي جوړه وه، لکه د مودو- مودو مسافر چي خپل کور ته راستون شوی وي او خپلوان يې ورته خوشاله وي. زمور د خوشالي لامل دا و چي تر دې وروسته به زما له ورور سره، چي له لسو کالو راهيسي په امريکا کي اوسېده، خبري کوو. زه چندان له موبايل سره بلد هم نه وم، ځکه چي نوی مي رانيولی و، خو بيا هم د هغو ابتدايي معلوماتو له مخي چي د کمپنۍ له مامور څخه مي درانيولو پر مهال تر لاسه کړي ول، هڅه وکړه چي له خپل ورور سره خبري وکړم. له څو واړه کونښن سره- سره بيا هم ټيليفون رخ نه شو. زوی مي راته وويل چي زمور گاونډي اجمل ته زنگ ووهه، هغه پوره ورسره بلد دی، ښايي مرسته درسره وکړي. د اجمل نومره چي مي دايره کړه، نو دا کمپيوټري پيغام مي واورېد: ”دغه نومره د اوس لپاره کار نه کوي او يا کېدای شي چي له ساحې څخه دباندې وي“.

لومړی مي داسي فکر وکړ چي رښتيا به هم اجمل له ساحې څخه دباندې وي، خو دويم ځل چي مي نومره دايره کړه، نو اجمل رخ سو، خو اواز يې داسي ټيټ و، لکه د څا له تل څخه چي خبري راسره کوي. کله چي د موبايل پردې (سکرين) ته ځير شوم، نو گورم چي سم انتن نه ورکوي. زه په دې نيامت چي موبايل سم انتن ورکړي، له کوټې څخه راووتم، موبايل مي غوړ. ته ونيو او ومي

ويل: بلڀ! بلڀ! اڄمڻه غڙ دي ڀڙي- ڀڙي ڪڀڙي. ما لا دا ڄمڻه نه وه بشڀڙه ڪڀڙي، ڇي د موبائيل اواز غوڄ شو. ڀه دڀ مهال ڪي مي ڀام شو ڇي اڄمڻ هم د ڪور غولي ته راوتلي دي او زما د پوښتني ڀه ڄواب ڪي وايي: بلڀ! بلڀ! تاسي ڄوڪ ياسٽ او له ڪومه ڄايه خبري ڪوي؟

ما ڇي د اڄمڻ خبري واور ٻڌي، نو سوڪه مي ورته وويل ڇي اڄمڻه! زه اڪبر يم، د دڀوال له شا ڄخه خبري ڪوم. لنڊه دا ڇي ما او اڄمڻ ڀه گڏه ڊڀره هڄه وڪڙه ڇي ڪومه نومره رخ ڪڙو، خو موبائيل ويل، خداي او مالگي تروڀ دي ڪه رخ شم. اخر مي زمور ڪور ته نڙدي له يوڀ ٽيليفون خانڀ (ڀي سي او) ڄخه خپل ورور ته ٽيليفون وڪڙ او د نوي موبائيل نومره مي ور ڪڙه. هغه راته وويل ڇي تر دڀ وروسته به زه ٽيليفون درته ڪوم، ته ڪور ته ولاڙ شه، زه همدا اوس زنگ درته وهم. زه ڇي ڪور ته ولاڙم، نو دوه ساعته مي انتظار وڪڙ، خو ورور مي زنگ راته ونه واهه.

ڀه دڀ وخت ڪي مي ڀه غورونو ڪي يو عجيبه غوندي ڪڙنگ شو. له ڪڙنگ سره سم گورم ڇي توره تياره ده، ڇي سترگي به مي پتي ڪڙي او ڪه به مي رڻي ڪڙي، نو يو ڊول تياره به وه. ما غوښتل ڇي راکڻسڻم، خو پڻي مي نه راٿولڀدي، لاسونه مي هم له ڄنگو سره غڄڀلي ڀر اته ول، ڇي هر ڄه مي وڪڙل، نو نه راٿولڀدل. زه نه پوهڀدم ڇي ڇڀڙي يم؟ تر ڊڀر فڪر او پڻسو او لاس وهلو وروسته پوه شوم ڇي ڀه قبر ڪي پروت يم. له ڊڀري وار خطايي ڄخه لڙهه راباندي راغله، د تن وڀڻستان مي جگ- جگ ودرڀدل. له ڄانه سره مي وويل ڇي يا خدايه! زه ڄه مهال او ڄنگه مڙ شوم؟ زه خو ناروغه نه وم او له ڇا سره

مي ڪومه دنبمڻي هم نه درلوده ڇي وڙلي به ڀي ڀي. بيا مي ٻه زړه ڪي راوگرڇڀده، ڇي بنايي ٻه زلزله، د موٽر ٽڪر او يا داسي بله پڀننه ڪي به وڙل شوي ڀي. پر خپله حافظه ڇي مي هر ڇه زور راوست، نو بيا هم پوه نه شوم ڇي زه څنگه مڙ شوي ڀي؟ بس دومره پوه شوم ڇي تازه مڙ شوي ڀي، ڇڪه ڇي روغ رمٽ وم. پڀني او لاسونه مي بنورولاي شواي، خبري مي هم ڪولاي شواي، ان دا ڇي ڇو واره مي ٻه زوره- زوره ڇيغي ڪڙي، ڇو هيڇا وانه ورڀڏي. ڇي غور مي ونيو، نوما هم هيڻ وانه ورڀڏل، ڇوپه ڇوپتيا وه. له ځانه سره مي وويل ڇي زه ڇو اوس ژوندي ڀي، بايد له قبره ووزم، ڇو څنگه ووزم؟ له يوڀي خوا د قبر ډوري (لحد) تنگ و او له بلي خوا تابوت دومره تنگ و ڇي لاسونه مي هم نه شواي راتولولاي. ڪله ڇي ٻه زور ڇه لاسته رانغله، نو دڀي پوڀستو مي بيا ٻه مغزو خولي ولگولي ڇي زه څنگه مڙ شوم؟ بيا اوس څنگه بڀرته راژوندي شوم؟ عجيبه غوندي مرگ ڇو دي! مڙينه او بڀرته راژوندي ڪڀڏل مي ڇومره اسانه دي او دا نڪير او منڪر ملايڪي ڪله راځي؟ عجيبه ڇو لا دا ڇي ڪفن مي هم نه درلود، بلڪي له ڪاليو سره ڀي بنڀ ڪڙي وم. داسي فڪر مي وڪڙي ڇي شهيد شوي به ڀي، ڇي له ڪاليو سره ڀي يو ځاي بنڀ ڪڙي ڀي. بيا به مي ويل ڇي بنايي يو ڇا به نشه ڪڙي او بيا به ڀي ژوندي ٻه قبر ڪي ايڻي ڀي. زه ٻه همدڀي چورتونو ڪي ڊوب وم ڇي د موبایل زنگ راغي. ياره له ڊڀري خوشاليه مي زړه باغ- باغ شو. ما ويل شڪر، خدايه ڇي موبایل ڀي هم ٻه هڀره ڪي راسره بنڀ ڪڙي دي. ما ويل ڪه هر ڇوڪ و، ورته وبه وایم ڇي د خداي لپاره ما درو ڪاري، زه ژوندي ڀي. ڪه بيا هم ڪار و نه شو، زه به خپله يو چاته ٽيليفون وڪڙم. ٻه دڀي وخت ڪي

مي هغه خلک پر وگڼل، چي د خپلو موبايلونو په باب گيلې لري. ښايي دا به د ځينو خلکو نابلدي وي، چي زما په شان يې کور په کابل کي د اسمايي غره پر سر دی او بيا يې هم کله موبايل انتن نه ورکوي او کله يې بيا اواز صاف نه وي. که نه نو دا دی موبايل خو تر ځمکي لاندي په قبر کي هم ډېر ښه کار کوي. خو له بده مرغه چي موبايل مي د بغل په جېب کي و، هر څه چي مي کونښن وکړ، نو لاس مي نه راټولېده، چي موبايل ته ورسېږي. پرله پسې څو زنگونه راغلل. خو زما له لاسه څه نه کېدل. خدای خبر چي کوم شله به و، شپږ اووه ځله يې زنگونه راووهل. د زنگونو پر مهال به ما په قبر کي پښې او لاسونه ښورول، چي په يو ډول د موبايل د (ON) يا چالانېدو تنې کښېکارم چي موبايل رخ شي، خو زما له توره بخته موبايل رخ نه شو، چي په دې وخت کي مي مېرمني وښورولم ويل: سړيه کښېنه! ولي داسي نارامه يې؟ په خوب کي وېرېدلې، که څنگه؟ کله چي له خوبه راکښېناستم، نو د زړه له کومي مي دا دعا وکړه چي: ياخدایه ته خو د موبايل ټيليفون مخترع وبخښې! که د موبايل زنگ نه وای راغلی، نو زما مرگ حاله خوب به تر سهاره دوام موندلی وای.

ملي بسونه او ملي شخصيتونه

ايا تاسي دولتي تيلويزيون گوري؟

د اطلاعاتو او کلتور وزير به له دې چي د دې بېرني غونډي اجندا اعلان کړي، دغه پوښتنه راپورته کړه.

د غونډي برخه والو د دغي ناڅاپي پوښتني په اورېدو وارخطا- وارخطا يو بل ته وکتل. د وزارت مشاور، چي سگړېت يې په لاس کي و او د موټر د سايلنسر غونډي يې تر خوله لوگي ختل، په بې اعتنايي وويل: هو! زه يې کله ناکله گورم. ورپسې فرهنگي معين سترگي سره و موبلې او ويې ويل: زه يې هم په اوونۍ کي يو يا دوه ځله گورم، خو دومره حوصله نه لرم، سمدلاسه مي سترگي وسوځي او اوبنکي وکړي. نشراتي معين چي غاښونه يې نه درلودل، پسته خوله وچړپوله او ويې ويل: که رښتيا ووايم، نو زه يې هيڅ نه گورم. اداري معين، چي پر ملا کړوپ ناست و او پرله پسې يې توخل وويل: زه خپله بهرني تيلويزيونونه گورم.

وزير، چي تندي يې گونځي گونځي و او ژر- ژر يې ژبه پر شونډو تېروله، د تلويزيون رئيس ته مخ وروړاوه او د کنايې په ډول يې وپوښتل: ښايي تاسي به يې هم نه گوري؟

د ټيلويزيون رئيس، چي خوله خبرو ته جوړوله، نو وزير يې خبره ورپرې کړه: بس بس زه پوهېږم چي ته يې هم نه گورې. وزير خپلي تسبيح په لاس کي سره وموښلې او ويې ويل: موږ تر اوسه د ټلويزيون په باب د خلکو پر شکايتونو غوږونه کاڼه اچولي ول، چي دا دی نن خبره ان تر ولسمشره پوري ورسېده. د دې خبري په اورېدو د غونډي ټولو برخه والو له وارخطايۍ غوږونه بوخ-بوخ ونيول، يو بل ته يې وکتل او په گډه يې وويل: څه شی! خبره تر ولسمشره پوري ورسېده؟

نشراتي معين له خپلي څوکۍ څخه لږ راپورته شو او په اندېښنه يې وپوښتل: ولسمشر څه ويل؟ وزير يو سوږ اسوېلی وکيښ او ويې ويل: د ولسمشر انتقاد دا و، چي خلک له دولتي ټلويزيون څخه ناخوښه دي، ټول خصوصي ټيلويزيونونه گوري او تجاران هم خپل تجارتي اعلانونه دغو ټلويزيونونو ته ورکوي. بايد دولتي ټيلويزيون ملي شي، چي له خصوصي ټيلويزيونونو سره سيالي وکولای شي او که سيالي نه شي کولای، نو موږ مجبوره يو، چي شخصي يې کړو.

اداري معين، چي تر دې مهاله بې تفاوته ښکارېده، د چايو گيلاس پر مېز کښېښود، په وارخطايۍ يې وزير ته وکتل او ويې ويل: دا خبره خو رښتيا هم، چي ډېره مهمه او د غور وړ ده، خو بايد موږ لومړی پوه شو، چي خلک ولي له دولتي ټلويزيون څخه سر ټکوي؟ وزير خپلي کټه بيني عینکي پر سترگو کړې، مخ ته پرته دوسيه يې راپورته کړه او ويې ويل: د خلکو شکايتونه خو خورا ډېر دي، مگر دا يو څو شکايتونه ډېر جدي او د غور وړ دي، لکه د ټيلويزيون په اداري تشکيلاتو کي قومي انډول په پام کي نه نيول، په خپرونو کي د ژبو

تناسب ته پام نه کول، ملي ترمينالوژي نه مراعتول او يوازي دولت ته وچ تبليغات کول.

د ټيلويزيون رئيس يوه لويه اړرمۍ وکښله، خټ يې وگراوه او ويې ويل: زه فکر کوم چي زموږ په اداره کي د قومي نابرابرۍ پوښتنه بېخي نه پيدا کېږي. موږ په همدې خاطر ټول مامورين له يوه قوم او يوې ډلې څخه مقرر کړي دي، زما په فکر تر قومي انډول ملي روحيه ډېره مهمه ده، زموږ ټول کارکوونکي ملي روحيه لري، ځکه چي ټول دفتر ته په ملي بسونو کي ځي او راځي، ټوله ورځ د ټيلويزيون د دفتر په غولي کي ملي اتن کوي او دا چي بين المللي ټولني په ډېرو سختو شرايطو کي زموږ لاسنيوی کړی، نو موږ هغوی هم له ياده نه دي ايستلي، خپلو ټولو کارکوونکو ته مو امر کړی، چي د ملي لباس پر ځای بين المللي لباس واغوندي او د ملي ترمينالوژۍ پر ځای هم بين المللي ترمينالوژي وکاروي.

د ټيلويزيون رئيس غوښتل چي د نورو انتقادونو په باب هم يو څه ووايي، خو نشراتي معين يې خبره ونيوله: زما په فکر د ژبو د توازن په باب انتقاد سم نه دی، ځکه چي په ټيلويزيون کي د ژبو توازن پوره په پام کي نيول شوی دی، د ټولو کارکوونکو ژبي يو ډول اوږدې دي، دومره اوږدې، چي ان يو رئيس له وزير سره هم ژبه چلولای شي. دا خو لا څه چي د ټيلويزيون رئيس د ولسمشر فرمان نه مني او له خپلي دندې څخه نه ليري کېږي.

وزير خپل پلاستيکي غاښونه په خوله کي سم کړل، د ټيلويزيون رئيس ته يې مخ ورواړاوه او ويې ويل: د دې لپاره چي دولت ته د تبليغ شکايت ليري شي،

که ستاسي ياد وي، ما څه موده مخکي درته ويلي ول، چي د افغانستان د روان سياسي او امنيتي وضعيت په اړه يو څو گړدي مېزونه جوړ او يو څو ازاد سياسي څېړونکي ورته راوبوله. زه نه پوهېږم، چي هغه کار تر کومه ځايه پوري رسېدلی دی؟

د ټيلويزيون د رئيس ستوني له وار خطايي څخه وچ، ژبه يې بنده- بنده شوه او ويې ويل: هغه کار يو مخ خلاص شوی دی، ترکان ته مي فرمايش ورکړ، لس دانې ډېر ښه گړدي مېزونه يې راته جوړ کړل، بس يوازي ستاسي امر ته گورو، چي څوک ورته راوبولو؟ د دې خبري په اورېدو د غونډي برخه والو ته خندا ورغله، خو وزير تندي تريو او خپل اواز يې لوړ کړ: دا سمه ده چي موږ د خلکو د ټولو انتقادونو لپاره منطقي دلايل لرو، خو زموږ په باب د خلکو دغه ډول ذهنيت يو واقعيت دی. د دې واقعيت بدلولو لپاره يوازي زموږ خپلمنځي بحثونه گټه نه لري، موږ بايد په دې باب عملي گامونه پورته کړو.

فرهنگي معين غاړي تازه کړې او ويې ويل: فکر کوم د ټولو انتقادونو تر منځ گډ ټکی (ملي) کلمه ده. ياني ټيلويزيون ملي نه دی. د دې خبري په اورېدو سره د وزير تندي لږ وغوړېده او د مشاور د خبرو په تائيد يې وويل: اصلاً خبره همدغه ده. پخوا د نورو دولتي ادارو په باب هم دغه ډول شکايتونه موجود ول، چي ټول وزارت په يوې سياسي ډلي، يوه قوم، يوې ژبي او يوې ولسوالۍ پوري اړه لري، خو هغوی د ملي مسئوليت په احساسولو سره ډېر ژر متوجه شول او خپلي ادارې يې ملي کړې، مثلاً ملي اردو، ملي پوليس، ملي امنيت او داسي نورې ادارې.

د ټلويزيون رئيس داسي احساس کړه، چي د ستونزي حل ته يو څه نژدې شوی دی، نو پر شونډو يې يوه نړۍ خندا پيدا شوه، وزير ته يې وکتل او ويې ويل: صاحب څه فکر کوئ، ايا موږ نه شو کولای د هغو نورو ادارو له تجربو څخه، چي ملي شوي گټه واخلو؟

وزير يوه شېبه پټه خوله شو، ورسره سم د غونډې په تالار کي چوپتيا خپره شوه، يوازي د وزير د تسبو ټکهاري اور بدل کېده. وزير د غرور په ډول د کوټې چت ته وکتل او په صاف اواز يې وويل: ماته د حل لاره معلومه ده، خو زه غواړم، چي ستاسي څخه هم په دې باب يو څه واوړم. مشاور پر يوه او بل انډي شو، غاړي يې تازه کړې او ويې ويل: که د ټلويزيون يو څو مديران، بې له دې چي زموږ خپلوان او زموږ په ډلي پوري اړه ولري، د خپل لياقت له مخي استخدام کړو، ايا دا کار به د خلکو شکايتونه کم نه کړي؟

د ټلويزيون رئيس له درده سور واوښت او ويې ويل: زما په فکر دا د ملي مشارکت د اصل پر خلاف کار دی. د بن د تړون له مخي چي هر قوم او هري سياسي ډلي ته کومه اداره په برخه ورسېدلې وه، نو د هماغې ادارې ټول کار کوونکي له چپراسي نيولې، بيا تر رئيس او وزير پوري په دغه قوم او ډلي پوري اړه لري. موږ وينو چي دغه ډول ادارې ملي بلل کېږي، نو که موږ د خپلي ادارې قومي ترکيب ته تغير ورکړو، داسي نه وي، چي خدای مه کړه، زموږ اداره په ملي ضد اداره تورنه شي.

فرهنگي معین خپل نظر ورسره غبرگ کړ او ويې ويل: زه فکر کوم، چي د ژبو موضوع هم له قومي ترکيب سره اړه لري. دا چي ټلويزيون زموږ قوم ته راکول

شوی، نو باید د خپرونو ژبه یې هم زموږ په قوم پوري اړه ولري، ملي ترمینالوژي یې هم دغسې درواخله.

مشاور د ژبو د توازن او ملي ترمینالوژۍ په باب د فرهنگي معین دخبرو د تایید لپاره سر وښور او وې ویل: په دغه برخه کې زه هم تاسي ته ورته نظر لرم، خو که د سیاسي کارپوهانو ازاد بحثونه او مرکې ولرو، د خلکو دا انتقاد به لیري شي، چي گواکي دولتي ټیلویزیون یوازي د دولت په چوپړ کې دی. د ټیلویزیون رئیس وویل: زه خو وایم په دې برخه کې، چي موږ کوم نوښت کړی، نو هیڅ ټیلویزیون به نه وي کړی، د نورو ټیلویزیونونو د گردیو میزونو مېلمانه ناست وي، خو زموږ دا ولاړ وي. دا خپله د دې مانا لري، چي موږ د بیان ازادي پر پښو درولې ده. که موږ د بیان د ازادۍ مخالف وای، نو اوس به زموږ مېلمانه بیخي پراته وای.

نشراتي معین چي تر دې مهاله یې د ټیلویزیون رئیس ته د سترگو پرځای په خوله کتل، وویل: زه د گردیو میزونو له تخنیکي جوړښت سره بیخي موافق یم، خو ازاد سیاسي بحثونه به د ټلوویزیون په باب شکایتونه نور هم ډېر کړي، اوس هم د دې ټولو شکایتونو تر شا ددغو ازادو سیاسي خپرونکو لاس دی، که نه نو عام خلک څه پوهېږي چي موږ ملي ترمینالوژي نه مراعتوو او یا مو د ژبو تناسب ته پام نه دی کړی. موږ ددغو خلکو له انتقادونو څخه اوس هم تر پزي راغلي یو، تاسي یې بیخي د ټلوویزیون ستودنیوگانو ته راوړلئ. د دې خبري په اورېدو د غونډي ټولو برخه والو وخنډل.

نشراتي معين ډېر څر شو، خو خبره يې بلي خوا ته واړوله او ويې ويل: وزير صاحب موږ خو خپل نظرونه وويل او د حل لاره مو و نه موندله، اوس نو تاسي مهرباني وکړئ، خپل نظر مو ووايست! وزير دوه درې ځله خپله ژبه ژر-ژر پر شونډو تېره کړه، غاړې يې تازه کړې او په فاتحانه ډول يې وويل: زما په نظر د حل لاره ډېره ساده او اسانه ده. د نورو ادارو له بريالۍ تجربې څخه موږ هم کار اخلو او د دولتي ټيلويزيون اداره ملي کوو. ياني د دولتي ټلويزيون له نوم سره (ملي) کلمه تړو، چي تر دې وروسته به يې نوم (د افغانستان ملي ټيلويزيون) وي، ځکه، چي ماته ولمسشر حکم کړی و چي دولتي ټلويزيون بايد ملي شي. د دې خبري په اورېدو سره د غونډي د ټولو برخه والو تندي وغوړېدل او په يوه خوله يې وويل: ډېر ښه نظر دی.

د وزير سترگي وېرېښېدلې او زياته يې کړه: خو زموږ کار دلته پای ته نه رسېږي. د دې خبري په اورېدو د ټيلويزيون رئيس په وارخطايي وپوښتل: هغه څنگه؟ وزير مخ ته پرته سپينه پاڼه راپورته کړه، په قلم يې ژر ژر څو ليکي پر وکښلې او ويې ويل: يوازي د ټيلويزيون نوم نه، بايد د ټيلويزيون خپروني، تشکيلات او ان تعميرونه يې هم ملي شي. له ټولو خپرونو او ادارو له نومونو سره دي د ملي کلمه ورزياته شي. دغه ډول دي د ټلويزيون د تالار، سټوډيوگانو، ارشيف، جنرېټر، ټرانسمېټر، اشپزخاني، انټن او ټلويزيون غونډۍ له نومونو سره هم ملي کلمه ورزياته شي.

د ټلوېزيون رئيس د غوره مالي په ډول خوله وپړه کړه او ويې ويل: وزير صاحب له دې نومونو سره خو مخکينيو حکومتونو اسلامي کلمه ورزياته کړې ده، اوس که يې بېرته ليري کوو، ستونزه به راته جوړه نه شي؟

وزير په خندا وويل: ته هيڅ اندېښنه مه کوه، زما ياد دي، چي تر دې مخکي له دې نومونو سره د(خلکو) کلمه ليکل شوې وه، خو کله چي د دې شعار بازار سوړ شو، ځای يې اسلامي شعارونو ونيو. اوس زه فکر کوم، چي دغه شعار هم موږ ته نوره گټه نه کوي، اوس ملي شعارونه بڼه بازار لري. دا شعارونه که څه هم په ظاهره يو د بل ضد ښکاري، خو تر خپل منځ يو گډ عنصر هم لري، چي هغه (گټه) نومېږي، ياني اصلي شعار گټه ده.

د وزير صاحب خوانښي

دا يو درې پوړيز رستورانټ و، چي په خورا عصري ډول جوړ شوی او په لږ وخت کي يې د ډېرو خلکو پام ځانته رااړولی و. که د کوم محفل لپاره به ورغلي، نو يوه مياشت مخکي به يې لا منېجر له خلکو څخه بياني اخيستي وې. نن هم په دغه رستورانټ کي يو محفل جوړ و. د رستورانټ پر مخ د گلانو او گروپونو لارونه راڅرېدل، شل دېرش قيمتي موټرونه ورته ولاړ ول، چي څو وسله وال کسان يې څنگ ته داسي ببر - ببر ولاړ ول دا چي ويل مرهټه يې وهلی دی. مسته موسيقي او چکچکي له رستورانټ څخه دباندې اورېدل کېدې. يوه افغاني سندرغاړي د اردو ژبي دا سندره ويله: بند کمرې مي پيار کړينگي - پيار، پيار، پيار بې شمار کړينگي...

د رستورانټ د پردو شاته د انسانانو سيوري ليدل کېدل، چي د نڅا په حال کې ول. زما انډيوال ريډي راته وويل: څنگه اوس خو پوه شوې چي واده ته مي راوستلې؟ ښه غوره ډوډۍ به وخورو، موسيقي به واورو او څو به. خو گوره دا يو عادي واده نه دی، دا دی خپله به يې ووينې. د رستورانټ په دروازه کي د ريډي يو انډيوال ولاړ و، زموږ سره يې ښه تود روغبړ وکړ. که څه هم له ريډي سره بلنليک و، خو هغه ونه کول او موږ يې محفل ته رهنمايي کړو. ما چي شا و خوا وکتل، نو ټولو خلکو ډېري لوکسي دريشۍ اغوستي وې، بس يوازي ما پرتوگ او

کمیسی اغوستی و، چي په دوی کي ځان ډېر اسکرېلی او خړ پر راته ښکاره شو. ما چي څومره نور ودونه لیدلي ول، نو خامخا به کوم غریب او په جامه خوار سړی په کښې و. خو دا یو داسي محفل و چي هیڅوک هم په کښي غریب او بېوزله نه ښکارېده.

د رستورانټ په منځ کي ټولي سټني په هندارو پوښ شوي وې، چي ځینو ځوانانو به په تلو- تلو کي ژر- ژر د خپل سر وېښتان په کښي سم کړل. ریډي ته مي وویل چي دا د چا واده دی؟ هغه راته وویل چي زه یوازې د زوم ورور پېژنم، خو نه پوهېږم چي ولي نه ښکاري؟ خیر، د واده کار دی، پیدا به شي. د دولت څو لوړ پوړي چارواکي هم راغلي ول، له رئیسانو او جنرالانو نیولې، بیا تر معینانو پوري، ان دا چي یو وزیر هم راغلی و. له لوړ پوړ څخه مسته موسیقي داسي په شرپ (لوړ غږ) اورېدل کېده، چي ځینو خلکو به دلته اوږې ورسره ښورولې. داسي برېښېده چي د رستورانټ لاندینی منزل یې د نارینه وو او لوړ یې د ښځینه وو لپاره نیولی دی. ما ریډي ته وویل: فکر کوم یوازې یې د ښځو لپاره د موسیقي تابیا کړې ده، که څنگه؟

—ته هم عجیبه خبرې کوي، تا په رستورانټ کي بې موسیقي واده لیدلی دی، کېدای شي هنرمندانو تفریح کړې وي.

—که تفریح وي خیر دی، داسي نه وي چي ګردسره موسیقي نه وي.

—موسیقي خو خامخاشته، کېدای شي چي هنرمندان د “آهسته برو” لپاره د ښځو محفل ته ورغلي وي، اندېښنه مه کوه، بېرته راځي.

څنگ ته ناست یوه سړي ته مي وویل چي دا څنگه واده دی، دا موسیقي ولي

نشته؟ سړي په برېتو کي وخنډل او بې ځوابه يې مخ بلي خوا ته واړاوه. دوي درې ويډيويي کمرې گرځېدې، چي د هر مېلمه داسي دقيقه عکاسي به يې کوله، لکه د يو سند لپاره چي يې په کار وي. ما غوندي غريبانو به هڅه کوله چي د وزير، معين يا کوم جنرال څنگ ته کښېني، چي په ويډيو ټيپ کې له هغه سره راشي. لږ گړی وروسته ډوډی راغله. عجيبه په لوړه سويه ډوډی وه، زه به نو څه درته ووايم. ما په کابل کي ډېر ودونه ليدلي ول، خو داسي ډوډی مي هيڅکله نه وه ليدلې. وريجي، کباب، قورمه، کوفته، سلاډ، فيريني، پيپسي، مېوې او داسي نور خورا پرېمانه ول، هغه د چا خبره هر څه په چارښاخو بادېدل.

تر ډوډی وروسته ټول مېلمانه پر وزير صاحب راټول شول، ريډي وويل، فکر کوم چي همدا وزير به د زوم پلار وي، هغه دي خلک ورغلل، مبارکی ورکوي. راځه چي زه او ته هم مبارکي ورکړو، بيا به څو. موږ لانه وو ولاړ شوي، هغه سړي، چي ما يو ځل مخکي پوښتنه ځني کړې وه، په خندا راته وويل: اصلاً ستاسي څخه لاره ورکه شوې ده، واده په لوړ منزل کي دی. دا د وزير صاحب د خوابني ختم و، چي نن يې د مړيني څلوېښتي وه.

زده کوونکو ولي خندل؟

درې مياشتي کېدې چې معلم غفور معاش نه واخيستی. په کور کې اوږه، غوړي او نور خوراكي مواد مخ پر ختمېدو ول. د کور خاوند درې ورځي مخکي ورته ويلي وو چې بايد کور ژر تر ژره خالي کړي، کنه نو گودرې به يې په کوڅه کې وروغوړځوي.

له يوې خوا نر خونو له اسمان سره خبري کولې او له بلې خوا معلم غفور هم کال وچ نه تېراوه، د خدای مال اووه سر و نیم سر اولادونه يې درلودل. کله چې به يې معاش واخيست، نو هغه به ايله د کور کرایه، اوږه او داسې نورې مهمې اړتياوې په پوره شوې. د اولادونو جامو، بوتونو او داسې نورو ته د چا پام و. د همدې غمونو او گرومونو له لاسه د معلم غفور شونډي ترخي - ترخي چاودلي وې. کله چې به يې خوله وپړه شوه، نو له شونډو څخه به يې وينې راغلې.

نن د هغه کشری زوی زلمی ناروغه و، څرنگه چې ډاکټران ناوخته روغتون ته راتلل، نو معلم غفور انتظار کاوه، چې زلمی لږ وروسته روغتون ته بوزي. خو کله چې يې د سر معلم دا خبره په زړه کې وروگرځېده، چې نن د يوې مياشتي معاش راوړي، نو د زوی ناروغي ځنې هېره شوه او بې له دې چې دريشي واغوندي، يوازي يې د يخني او سړو له امله پر خوله او پزه دسمال راوپېچه او پر بایسکله د ښوونځي خوا ته روان شو. کله چې هلته ورسېد، نو ادارې ته تر تلو دمخه خبر شو، چې معاش يې نه دی راوړی. دی هم بې له دې چې ادارې ته

ولاړ شي، سیده ټولگي ته ولاړ او کپتان یې ولېږه چې له ادارې څخه د حاضری کتاب او ترقي تعلیم راوړي.

زده کوونکو چې معلم غفور ولید، نو نابیره ټول په خدا شول، ده چې هرڅومره د خدا لامل ورڅخه وپوښت، نو چا له ډاره څه ورته ونه ویل. اخر له ټولگي څخه دباندې ووت، خپل کالي یې له سره تر پایه ښه وکتل، خو داسي ښه یې په کښي ونه لیده، چې د خدا دي وړ وي. کله چې بېرته ټولگي ته ننوت، نو بیا ټول زده کوونکي په خدا شول. که څه هم معلم غفور څو زده کوونکو ته د غوږ څو کلک پېچونه ورکړل، خو هغوی بیا هم غلي نه شول، چې په همدې خداگانو کې د تفریح زنگ هم ووهل شو.

کله چې معلم غفور ادارې ته ولاړ، نو ټول معلمین په خدا شول. یوه معلم له خپله جبهه هنداره راوايسته او معلم غفور ته یې ورکړه چې خپل مخ په کښي وگوري.

معلم غفور چې په هنداره کې وکتل، نو شونډې یې د ښځو په لب سیرین تکی سړې وې، ځکه نن سهار د هغه مېرمنې ورته ویلي ول چې لب سیرین د چاودلو شونډو لپاره ډېر ښه دی. خو د معاش په رایادېدلو سره د ده له یاده ووته، چې بېرته یې پاک کړي او دا هغه ارزان بیه لب سیرین و چې له شونډو څخه تر څلور ویشو ساعتو مخکې نه پاکېده.

د قيامت نښانې

دوکان له خټو څخه جوړ دی، خو ځایه یې خټین پلاستر راجلا شوی او خښتي یې ښکار پرې. د دوکان په خوله کې لوی لالا او ورپسې د هغه دوه شاگردان ناست دي، د لوی لالا تر څنگ ناست دوه شاگردان په سوهان ډبري گردۍ کوي، خو د دوکان په پای کې یو بل شاگرد، چې کمال نومېږي، په چایو پخولو لگیا دی. د شاگردانو عمرونه له لسو تر څوارلسو کالو پورې دي، خو لوی لالا د شپټو کالو په عمر معلومېږي. ده تندی تریو نیولی، پر اوږده ږیره، برتونو او ښو یې گردونه پراته دي، لېڅي یې رانغښتي او پر مړوندونو ولاړ وېښتان یې هم له گردونو ډک دي. کټه بیني عینکي یې پر سترگو کړي دي، د عینکو یوه پښه ماته ده او پر ځای یې کشک وراچول شوی دی، چې له همدې امله عینکي پر یوه خوا کږې شوي دي.

دلوی لالا په یوه لاس کې تار او په بل لاس کې یې د تسبو څو دانې دي چې په تار یې پېښي. یو وار تار په نارو ښه لوند کړي، وروسته یې ښه کلک کړي او بیا یې د تسبو په دانه ننه باسي. د دوکان لرگین چټ په گردونو پټ دی، په چټ کې د خزندو هم څه کمی نشته، په تېره بیا درې یا څلور څرمښکياني خو تل د چټ پر یوه تیر مښتي وي.

کمال د چایو توره چایجوشه په میدان کې کښېښووله او وېي ویل: استاده! چایي تیاري دي.

لوی لالا د تسبو دانې او تار په کتوري کي چي مخ ته يې پروت و، کنبښوول او شاگردانو ته يې وويل: هلکو کار بس کړئ، راشئ چايي وڅښئ! له دې سره سم په دوکان کي چوپه چوپتيا خپره شوه، خو کله ناکله د چايو د څښلو سور او خوړو د ماتېدو ټکه‌هاری اور بدل کېږي. لوی لالا عينکي له سترگو ليري کړې، ښښې يې په لمن ورپاکي او وروسته يې مخ ته پرته د چايو پياله ورپورته کړه. يوه شاگرد کمال په څنگل وواهه او په داسي حال کي چي د لوی لالا خوا ته يې اشاره وکړه، په ټيټ اواز وويل: ورته ووايه!

کمال زړه نه شواي کولای چي د خپل زړه خبره وکړي، خو د لوی لالا ورته پام شو. د چايو پياله يې مخ ته پر ډبرين کوچني مېز کنبښووله او ويې پوښتل: څه بڼه‌هاری مو جوړ کړی دی، سمه خبره وکړئ! کمال، په داسي حال کي چي د شهادت په گوته يې ځمکه گروله، په بنده بنده ژبه وويل: استاده! زما د شاگردۍ خو دا دی پوره يو کال تېر شو، خو په دې يوه کال کي مي له دوکان جaro کولو او چايو پخولو څخه پرته بل کار نه دی کړی، ما ويل که اوس نو د ډبرو سوري کولو کار په لاس راکړې، څنگه به وي؟ د لوی لالا بېري وروځې راوځې پدې، کمال ته يې په ځير - ځير وکتل او په ډډاواز يې وويل: ښه، دا خبره ده! تر دې وروسته په دوکان کي بيا چوپتيا خپره شوه، خو لوی لالا دغه چوپتيا ماته کړه او ويې ويل: عجيبه زمانه شوه، اوس د خلکو زړه غواړي چي په دوو - درېو کلونو کي پوره استاد شي.

تر دې وروسته لوی لالا غټه کپه نسوار خولې ته واچول او ورپسي زياته يې کړه: تاسي خواري څه ليدلې ده؟ که زموږ د وختونو سترپاوي او وهل - ټکول مو ليدلي وای، نو اوس به مو دا خبره نه وای کړې. زه داو کالو وم چي پلار مي له

استاد سره شاگرد کړم، دوه کاله مي يوازي چايي پخولي او دوکان مي جارو کاوه، بيا مي دوه کاله يوازي پخې خبستي سوري کولې چي سوري کول مي زده شي. تر څلور کاله شاگردۍ وروسته نو استاد ماته لږ لږ د ډبري گردۍ کولو کار هم په لاس راکاوه، بيا هغه و چي په لس کاله کي مي ټول کار زده کړ. لس کاله وروسته که څه هم کار مي زده و، خو بيا مي هم جلا دوکان نه شوای نيولای، همدې استاد به په اوونۍ کي يو څه جيب خرڅ راکاوه، چي په دې ډول لس کاله نور هم راباندي تېر شول. يوازي مي دا خواري نه وه، هره ورځ به مي وهل - ټکول هم خوړل. يوه ورځ استاد دغه غوړ راوپېچه، چي له بېخه لږ راجلاسو. ژړلای خو مي نه شوای، له ډاره مي خپل مور او پلار ته هم نه شوای ويلای. دا دی تاسي يې وگورئ! تر اوسه يې هم ټپ پاته دی. لوی لالا يو لاس پورته وغورځاوه او ويې ويل: ستاسي وخت خو پاچاهي ده، پاچاهي.

تر دې وروسته لوی لالا پټه خوله شو، چي په دې وخت کي کمال نابېره په زوره ناره کړه:

هغه وگورئ! دا څه ډول څرمبنکۍ ده؟ له دې سره سم لوی لالا او شاگردانو د دوکان چت ته وکتل. يوه شاگرد په حيرانتيا وويل: اوهو! دا څرمبنکۍ خو سور رنگ لري. لوی لالا لومړی خپلي سترگي سره وموښلې او بيا يې څرمبنکۍ ته وکتل. کله چي يې پر خپلو سترگو سم باور رانغی، نو مخ ته پرته عينکي يې پر سترگو کړې، څرمبنکۍ ته يې وکتل او سوکه يې وويل: دا څرمبنکۍ خو رښتيا هم سره ده. په دې وخت کي د سرې څرمبنکۍ تر څنگ يوه بله شيرچايي رنگه څرمبنکۍ هم رابنکاره شوه. د څرمبنکيانو په باب د

لوی لالا او شاگردانو تبصرې لا پای ته نه وې رسېدلې، چي یوه شاگرد ناره کړه:
اې هغي بلي نارنجي څرمبنکۍ ته وگورئ!

شاگردان له خدا سره چاودل، خو د لوی لالا له ډاره هیچا زړه نه شوای کولای
چي وخاندي. لوی لالا هري څرمبنکۍ ته حیران حیران کتل، چي په دې
وخت کي کمال سوکه وپوښتل: استاده داسي څرمبنکیاني دي تر اوسه لیدلي
وې؟

نه ولا، داسي څرمبنکیاني مي په ټول ژوند کي نه وې لیدلي.
بل شاگرد وپوښتل:

استاده! څنگه د قیامت نښانې یې نه بولي؟

د لوی لالا تندۍ ورین شو او په خدا یې ورغبرگه کړه:

نه، بچیانو! دا د قیامت نښانې نه، بلکي ستاسي حرامیتوب دی.

د لوی لالا خدا ټول شاگردان هک پک کړل، ځکه دا له تېرو څو کالو راهیسي
د شاگردانو په مخ کي د هغه لومړۍ خدا وه. په دې وخت کي کمال شاگردانو
ته په فاتحانه ډول وکتل او داسي یې وښووله چي شرط یې وگاټه.
نن کمال له شاگردانو سره شرط تړلی و، چي لوی لالا به خامخا خندوي، ځکه
یې نو درې څرمبنکیاني په بېلابېلو رنگونو لړلي وې.

د معلم خپرو قره قلي خولی ★

داسي شپه به نه وه چې زموږ په کلي کي به چغال (سورلنډي) يو چرگ نه و خوړلی. سهار مهال چې به د کلي خلک تر لمانځه وروسته د جومات تر مخ پیتاوي ته سره راټول شول، نو خامخابه د نورو خبرو تر څنگ د چغال په باب هم يوڅه ويل کېدل. چا به ويل: ”تېره شپه بيا زموږ کور ته د ناځوانه زوی چغال راغلی و او زما پر کولنګي چرګ يې حمله وکړه. د خدای فضل و چې په کړهاري يې له خوبه راوينی شوم او د کور غولي ته راووتم. توره تياره وه او بل مې نو سترګي هم له خوبه وې، چندانې مې شی نه لیده، خو بيا مې هم دومره وکړه چې په چغال پسې مې پښې او لاسونه وټکول او په زوره مې ”ها ها“ وکړه. چغال هم ووبرېده، چرګ يې پرېښود او وتښتېد.

چرګ چې مې راواخيست، نو مازي غوناشکي يې وهلې (ساه په کښي چلېده). ما هم دغسي چرې ته لاس کړ او حلال مې کړ. بل کليوال به بيا ويل: ”ياره ته خو لا ښه يې، غوښي يې په ښه درغلې، موږ بېچاره ګان وگوره، دا مو دريم چرګ دی چې چغال يې راڅخه وړي، ولاکه مو يې ښکته هم ليدلې وي.“ لنډه دا چې بل کليوال به هم دې ته ورته شکايت درلود.

چغالان خو په کلي کي ډېر ول، خو کورونو ته به تل يو چغال راته، ځکه نو خلکو داسي گومان کاوه چې دا ټول چرګان به يو چغال خوري. چغالانو به د

★ د دې طنز سوژه له يوې ولسي کيسې څخه رااخيستل شوې ده.

شپې د کلي چرگان خوړل او د ورځي له خوا به د کلي په شا و خوا باغونو کي پټ ول.

هغو باغوانانو، چي په باغونو کي به يې کار کاوه، کله چي به يې يو چغال وليد، نو لاسونه به يې سره وټکول او په زوره به يې نارې کړې، هلې! چغال دی، مه يې پرېږدئ، هله پلانيه ستا خوا ته درغی راگرځوه يې چي درڅخه ولاړ نه شي! ټولو کليوالو هڅه کوله چي چغال ونيسي او د چرگانو خوړلو غچ ځني واخلي.

يوه ورځ يوه باغوان يو چغال ونيو او هغو کليوالو ته يې راوست چي د مسجد مخ ته به يې تل له چغال څخه سر ټکاوه. د چغال په ليدو ټولو داسي گومان وکړ چي ښايي دا هماغه چغال وي چي د شپې زمور چرگان خوري. يوه کليوال وويل: ”راځئ د کلي ټول سپي راولو او ورخوشي يې کړو چي ځای پر ځای يې اندياري - اندياري او سره خيري کړي“. بل کليوال وويل: ”يو ځای يې وتړئ او دخوراک شى مه ورکوئ چي له لوري مړ شي“.

لنډه دا چي د چغال د سزا په اړه ډول - ډول لاري او ليکي وړاندي شوې. په دې وخت کي ”معلم خيرو“ چي پر يوه زاړه بایسکل سپور، پینه کړی پتلون يې اغوستی او يوه شورې بدلې د قره قل خولۍ يې پر سر وه، رابښکاره شو. د معلم خيرو په ليدو ټولو کليوالو ناره کړه: ”هغه دی معلم صاحب راغی. راځئ دی هم وپوښتو چي چغال ته څه ډول سزا ورکوي؟ معلم خيرو ساه په اوږو شړله او داسي ښکارېده چي ډېر ستړی او خورا له ليري ځايه راغلی دی. معلم خيرو يوه شېبه لگيا و او خپل ”سهراب“ بایسکل يې يوه دېوال ته تکیه کړ. تر روغېږ وروسته کليوالو د چغال کیسه ورته وکړه. معلم خيرو هم سمدلاسه خپله د قره قل خولۍ له سر څخه ليري کړه، يو ځل يې د چغال پر سر ورکښېښووله او بيا

يې بېرته خپله پر سر کړه. بيا يې پرې د چغال پر غاړه وروچاوه او خوشي يې کړ.

په دې وخت کي خلکو شور او غالمغال جوړ کړ چي معلم صاحب د خدای لپاره دا دي خه وکړل؟ زموږ نهه منه اوږه دي را يوه پتيره کړل. موږ دا چغال په خه تکليفونو او خواريو نيولی و او تا بېرته روغ رمټ پرېښود؟ معلم خيرو وويل: ”د ده لپاره تر دې بله لويه سزا نشته چي د معلم خولۍ يې پر سر شوه. دا چغال به په ټول ژوند کي د روزۍ خاوند نه شي. تر دې وروسته چي چرگان گردسره په غاړه وروخړوې، نو هم به د ده په نصيب کي نه وي.“

په خپل ټول ژوند کي دومره نه وم وېرېدلی

دا مي لومړی وار و، چي کابل ته تلم. نه مي موډ د کابل پر موډ برابر و او نه په پارسو ژبه پوهېدم. بس لکه ”شادگل“ په ښار کي مي يوې او بلي خوا ته هېښېښ کتل. اخر راغلم په ”ده افغانانو“ کي مي په يوه هوټل کي کوټه ونيوله. کوټه د هوټل په درېيم پوړ کي وه، چي خورا کړې وړې او نری زینې ورختلي وې.

يوه ورځ په زينو کي کښته کېدم، پام مي نه و، چي له يوه ځوان سره مي اوږه ولگېده. له دې سره سم ځوان له خولې څخه لاس واخيست او ښکښل يې شروع کړل، په نورو خبرو يې پوه نه شوم، خو دا يوه خبره مي يې په ياد ده چي ويل يې: او دهاتي او خر! انسان واري راه برو! زه هېښ پاته شوم، چي دی خو خور شوی هم نه دی، دومره بد- رد ولي وايي؟ ما چي هر څه په ارامۍ قانع کاوه، خو دی د دې پر ځای چي خوله ونيسي، لايې زور اخیست. نه پوهېرم چي زما په ژبه نه پوهېده او که يې هسي جگړې ته هوا شوې وه. ځوان ښه لوکسه دريشي اغوستې وه، ښه خوشبويي يې ولاړېده، بوتونه يې تازه رنگ کړي ول او د سر وېښتان يې د (تېرې نام) پر موډ جوړ کړي ول، له ظاهري ښې خورا مهذب او لوستی ښکارېده، ما هيله نه درلوده چي داسي د کوڅې ښکښل به وکړي.

زه کليوال سپړی يم، برېتونه مي ډېر خوښېږي. د کابل په اړه مي دا لنډۍ اور بدلې وه چې: (کابل ته مه وايه چې وران شې – په کښي پراته دي ښه ځوانان کاره برېتونه). خدای خبر چې دا لنډۍ به د څه مهال وي، خو ما داسي فکر کاوه چې د کابل ځوانان به اوس هم کاره کاره او چنگ چنگ برېتونه لري، مگر دې ځوان ته چې مي وکتل، برېتونه يې داسي پاک خړولي ول، لکه شکولي چې يې وي. دی په ونه لوړ او ښه غښتلی ښکارېده، خو زما چندان پړی (جسامت) نه و او بل نو مسافر سپړی وم، له جگړې به مي څه غوښتل، خو دا چې د ده ښکښل ډېر شول، نو زما زغم هم ختم شو او لاس مو سره واچاوه. دا چې زه په لوړه او دی په کښته زینه کي ولاړ و، نو زما له خوا په يوې کوچنۍ تېله په زينو کي ولوبد او کالي او وېښتان يې په خاورو ککړ شول. ځوان له درده سور او شين واوښت او له زينو څخه د کاراته باز په ډول په يوه ټوپ راپورته شو، له راپورته کېدو سره سم يې جېب ته لاس کړ.

که رښتيا ووايم، نو له وارخطايۍ څخه مي په بدن کي وينه وچه شوه. ما ويل يا خدايه! ته مي ساتندويه شي. په زړه کي مي ويل چې اوس به له جېبه چاړه، تفنگچه او که به بله خطرناکه وسله راوباسي. زه په دې خاطر هم واېښ او غوږی (وارخطا) شوم، چې يو خو کمزوری او بل نو تش لاس وم. بيا مي وويل چې اوس خو خدای راوستلې ده، هر څه چې پېښېږي. بس ځان مي دفاع ته چمتو کړ، خپل پټو مي سره ومروړه، ما ويل که د چرې وار يې راباندي کاوه، نو پټو يې يوڅه مخه نيولای شي او که تفنگچه وه، نو توکل مي پر خدای دی. په دې وخت کي مي وليده، چې ځوان له جېب څخه يو شی راوايست، چې د څرمني

په پوڻي کي نغښتي و. که رښتيا ووايم، نو د بدن وېښتان مي جگ جگ ودرېدل. ټول پيران او وليان مي راوښنگول، بس يوازي مي دې ته انتظار کاوه، چي کله به مي د تفنگچې مرمۍ په ځيگر کي ولگېږي. بس نواجل مي نه و راغلي، خدای وساتلم؛ ځوان د څرمني له پوښ څخه هنداره او ږمنځ راوايستل او ژر-ژر يې د خپل سر د وېښتانو په ږمنځولو پيل وکړ.

ترافڪ کاڪا! وگوره مور. دلته پٽ يو

موٽر په ډيري چټڪۍ سره روان و او خورا ډېره سپرلي يې اخيستې وه،
 څو کياني، د څو کيانو تر منځ کوڅه او چټ يې ټول ډک و. دا خو لا څه چي د
 موٽر په زينو او شا و خوا پوري يې هم ډېر خلک څرېدل. موٽر چي به پر کوم
 تمځای ودرېد، نو يوې ډلي خلکو به وروځغاسټل او موٽر به يې له ټاپرونو څخه
 بيا تر چټ پوري داسي پټ کړ، چي يوازي به د خلکو يوه ډله ترسترگو کېده.
 که څه هم پر ټوله موٽر باندي دومره خالي ځای نه و چي چا دي لاس ورپوري
 نيولی وای، خو بيا چي به هم کلينر د سړک پر غاړه څوک وليد، نو بې واره به
 يې نارې کړې: ”بنار والا، بنار والا، هلئ وڅېژئ، ټولي څو کياني خالي دي.“ په
 موٽر کي دننه هم دومره ځای نه و، چي سړي دي پښه اېښي وای. په موٽر کي
 پر انسانانو سربېره وزې، پسونه او چرگان هم ول. د موٽر په شا کي چي څوکۍ
 يې ځيني ليري کړي وې، د شلومبو غږ کي پرته وې، چي يو څو سپين سري
 ښځي يې څنگ ته ناستي او په تور پروني کي يې يوه يوه سترگه ښکاره کړې
 وه. کله چي به موٽر پر يوه کنده يا پوټکي (جمپ) ورغی، نو د انسانانو د فضل
 خدايه، د پسونو او وزو امبا امبا او چرگانو کړهاری به گډ واورېدل شو. ورسره به
 د غږ کو چرپ و چروپ هم تر غوږ شو.

په دغه اشپير (غالمغال) کي مي د ملک سالو اکا غږ وپېژانده، چي کلينر ته يې
 ويل: ”دا به زما سره بېخي وړ نه وي، چي په دې سپينه ږيره او رېږدېدلو لاسو
 چټ ته وڅېژم. يوځوان راولاړ کړه او چټ ته يې وڅېژه. کلېنر ورته وويل:

”ستا بېخي ډېري خبري زده دي. دومره چي ځان درباندي گران دی، نويو شخصي موټر واخله. څه ژر وخېژه چي ناوخته دی!“ خو ملک اکا بيا زاری او جگۍ ورته شروع کړې، چي مه کوه په چت کي ډېر ساړه دي، ناروغه کېږم. ملک کاکا خپله رېره په مټ کي ونيوله او کلینر ته يې د پټکې په ډول وويل: ”گورئ ارمان به وکړئ! هو! قسم په خدای چي ارمان وکړئ!“ کلینر په خندا وويل: ”بوډا سپری يې، بېله دغو باتو نو ستا نور څه په وسه پوره دي! کلینر له دې سره سم پر موټروان غږ کړه چي څه له خيره! ملک کاکا له ناچارۍ د موټر د شا په زینو پوري وځړېده، دوو کلینرانو ورباندي حمله کړه او د غوتي په شان يې د موټر چت ته وروغورځاوه. د ملک کاکا د خبرو دا اخري جمله مي تر غور شوه: ”خير دی، په ښار کي به يې سره گورو!“ موټر خورا په چټکۍ سره روان و، ځکه چي اوس له هغو تمځايونو څخه تېر شوی و، چي معمولاً به هلته د موټر لپاره خلک درېدل. دا چي لاره اوږده وه، نو ځينو سپرليو ته خوب ورغلی و او ځينو بيا نسوار کړي او سرونه يې کېښته ځړولي ول. په دې وخت کي کلینر ناڅاپه پر موټروان غږ کړه: صبر وکړه استاده سواړي دی!

له دې سره سم موټروان بړیک ته پښه ورکړه او درز شو، موټر ودرېد. د چا لنگوټه په غاړه کي راولوېده او د چا بيا تندي د موټر له مخامخ سيټ سره ولگېد. ټولو په ډېري وارخطايۍ سرونه جگ-جگ ونيول او په موټر کي د فضل خدايه! فضل خدايه! نارې شروع شوې.

موټروان کلینر ته وويل چي سپرلی کومه ده؟ کلینر د سپرک پرغاړه د جوارو ځمکي ته اشاره وکړه او ويې ويل: هغه سپری نه وينې چي په جوارو کي ولاړ

دي او مور ته لاس ٻنوروي. له دي سره سم موٽروان او سپرليو په گڏهه د هغه سڀي خوا ته سترگي وارولي. سڀي ڇاي پر ڇاي ولاړو او يوازي بي د موٽر خوا ته لاسونه ٻنورول. آخر ڪلنر له موٽر ور کڻته شو، گوري چي په جوارو کي يو خر ولاړ دي، په جوارو بي ٻنه ځان مور کڙي او د غورو په ٻنورولوسره له ځانه مچان شري.

موٽروان او ځينو سڀين ږيرو ڪلنر ته ٻښڪنځل شروع کړه او موٽر بېرته د ښار پر خوا روان شو. ڪله چي ښار ته نژدي شو، نو ڪلنرانو د چټ پر سپرليو نارې کڙي: هلي ٽول پر ٻوڙي، چي ٽرافيڪ مو ونه ويني، ڪه بي وليدلاست، بيا موږ جريمه کوي. ڪلنرانو ملڪ کاکا او نور سپرلي د موٽر په چټ کي د پسو په شان سره واوڍل او پرې بي ايستل. ڪله چي موٽر هغي څلورلاري ته ورسېده، چي هلته به اڪثره وخت د ٽرافيڪي پوليسو مدير په خپله ولاړو، نو ملڪ کاکا د موٽر له چټ څخه سر راپورته کړ او په خندا بي د ٽرافيڪي پوليسو مدير ته داسي ورغږ کړه: ”ٽرافيڪ کاکا! آ ٽرافيڪ کاکا! ماته وگوره، دا دي زه دلته يم. يوازي زه نه يم، موږ لس - پنځلس ڪسان دلته د موٽر په چټ کي پٽ يو!“.

د ملڪ کاکا له خبرو سره سم نورو سپرليو هم سرونه راپورته کړل. د مدير چي ورته پام شو، نو په ډېر درد بي موٽر ودراره او پر موٽروان بي سترگي راغتي کڙي. څو د غوږ پېچونه بي ور کړل اوبيا بي د جريمې پارچه ورکړه. په دي وخت کي موٽروان او ڪلنرانو په گڏهه پر ملڪ کاکا مخ راواړاوه او ويي ويل: ملڪ کاکا ولي؟ خداي دي خوار کړه، څوک داسي کوي؟ په لوی لاس دي دومره تاوان راوړساره! ملڪ کاکا ورته وويل: خداي دي تاسي خوار کږي چي نه د

سپي ځنگه مډالونه وگټل؟

سپين ٻيري مخ گورئ او نه د معذوره، دغسي درسره بنايي. نه مي درته وويل
چي ما چت ته مه خبروئ؟

واه واه، ډيمو کراسي !

رئيس عبدالله خان په خپلو ټولو رسمي چارو کي خورا جدي او ديکتاتور و چي هيچا هم سر نه شوای ځني پورته کولای. دی په عمر پوخ، په ونه لوړ او خورا غټ برېتونه يې درلودل. کله چي به ډېر درد ورغی، نو يو برېت به يې بنسور بده. د خطر له دې زنگ سره د نوموړي رياست ټول کارکوونکي بلد ول. پر دغه مهال به هر چا هڅه کوله چي ځان ورسره مخامخ نه کړي، په تېره بيا د دفتر چپراسيان، څو کيداران، موټروانان او اشپزان خو به له ډاره لکه پانه داسي رپرېدېدل. عبدالله خان د موډ او فېشن هم خورا شوقي و. کله چي به بازار ته نوې دريشي او يا نوي ماډل بوټ راغی، نو ده به خامخا رانيوه. ده سينگار او فېشن د ډيمو کراسۍ يوه نه بېلېدونکې برخه گڼله او کله چي به بازار ته د فېشن يو نوی شی راغی، نو بې واره به يې دا خبره تر خوله ووتله: واه واه ډيمو کراسي !

ده د مږگان په نوم يوه سکرټره هم درلوده چي له سينگار سره يې خورا جوړه وه. ان دا چي کله به يې يو گيلاس چای او يا اوبه هم وڅښلې، نو ژر به تشناب ته ولاړه او د خپلو شونډو رنگ (لب سيرين) به يې تازه کړ او اکثره وخت به يې اناري رنگ لب سيرين استعمالاوه. که څه هم په نوموړي رياست کي نورو ښځو هم کار کاوه، خو د مږگان په شان يې په ځان گوته نه وهله، ياني خپل سينگار ته يې دومره ډېره پاملرنه نه کوله.

يوه ورځ په دغه رياست کي بېړنۍ غونډه رابلل شوې وه. عبدالله خان له موډه سره سمه او نوې دريشي اغوستې او د غونډې تالار ته راغی. د ده له راتگ سره سم د غونډې ټولو برخه والو په برېتوکي وځنډل. که څه هم له خدا سره چاودل، خو له ډاره هيچا هم زړه نه شوای کولای چي په زوره وځاندي. عبدالله خان څو واره له هغوی څخه د خدا علت وپوښت، خو هيچا هم ورته ونه ويل چي دوی ولي ځاندي؟ اخر عبدالله خان دومره پوه شو چي خبره په ده کي ده. تندي يې تريو شو، غونډه يې د پنځو دقيقو لپاره وځنډوله او له تالاره راووت. خپل د کار دفتر ته راغی او بوټونه، پتلون، کورتی، کميس او نېکتايي يې بڼه په ځير سره وکتل، بيا يې له ځان سره وويل: ”عجبه ده، زه نه پوهېرم چي دا خلک ولي ځاندي؟ په ما کي خو داسي څه نشته، چي د خدا دي وړ وي. دا خلک لېوني شوي دي، که څنگه چي بې ځايه ځاندي؟“. له دې سره سم د تشناب خوا ته روان شو، هلته چي ورسېد، نو هينداري ته ودرېد. گوري چي سپين برېتونه يې په لب سيرين سره دي. ژر - ژر يې خپل برېتونه پاک کړل او په داسي حال کي چي له درده يې يو برېت ښورېده، له تشنابه راووت. په دې وخت کي مږگان په ټيليفون کي له يو چا سره خبري کولې. کله چي يې عبدالله خان وليد چي درد ورغلی دی، نو له ډبري وېري يې د ټيليفون غوړۍ (گوشکه) له لاسه ولوېده، په ډبري عاجزۍ د مېز ترڅنگ ودرېده او ويې ويل: رئيس صاحب ډېر وبخښئ! ما فکر کاوه چي تاسي به په غونډه کي تشریف لرئ. عبدالله خان وويل: نه خير دی پروا نه لري.

عبدالله خان پر خپله څوکی کښېناست او د ټیلیفون غوړۍ یې راپورته کړه چې پر ټیلیفون یې سمه کښېږدي. په دې وخت کې یې پام شو چې د ټیلیفون غوړۍ هم په لب سیرین سره ده. عبدالله خان لومړی د غوړۍ لب سیرین او بیا مژگان ته په ځیر - ځیر وکتل او هغې ته یې داسې وښووله چې زما برېتونه هم د ټیلیفون په گوښکه سره شوي دي. په دې وخت کې بیا د عبدالله خان یو برېت په ښورېدو شو.

ياره افرين ! دې ته نو مړی وايي

د غونډې وياند دريځ (سټيج) ته راپورته شو، غاړې يې تازه کړې او ويې ويل: درنو حاضرينو، اغلو او ښاغلو ! د غونډې مشر مېلمه، وزير صاحب، د ولسي جرگې غړيو، د بهرنيو هېوادونو سفيرانو، ژورناليستانو، فرهنگيانو او نورو درنو مېلمنو ته د زړه له کومې ښه راغلاست واييم. ستاسو ټولو څخه د زړه له کومې مننه کوو، چې زموږ د اخبار په لومړۍ کليزه کې مو برخه واخيسته. اوس دا دی د پروگرام په دې برخه کې د اخبار مسوول چلوونکي ته بلنه ورکوو چې سټيج ته تشریف راوړي او تاسي ته خپله عالمانه وينا واوروي.

د اخبار مسوول چلوونکي، چې په تالار کې د خلکو په درنو چکچکو بدرگه کېده، خپلې خبرې داسې پيل کړې: ”زه نن دومره خوشاله يم چې تاسي ته يې نه شم بيانولای، نه پوهېږم چې خپلې خبرې له کومه ځايه راپيل کړم؟. له څه مهاله راهيسې چې زموږ امنيتي ځواکونه افغانستان ته راغلي، گڼ شمېر لاسته راوړنې او برياوې مو درلودلې دي چې يوه بريا يې همدا اخبار دی. پروسېر کال، همدا نن ورځ چې موږ د اخبار لومړۍ گڼه چاپ کړه، نو په خوا او خاطر کې مو نه وه، چې موږ به په لنډ وخت کې دومره اوږده لار ووهو. نن موږ وياړو چې زموږ اخبار د افغانستان په هر گوټ او هره سيمه کې لوستونکي لري. موږ د تېر يوه کال په بهير کې له خپلو درنو لوستونکو څخه (۱۰۰۰) ليکونه، (۳۰۰) ټيليفونونه او (۵۰۰) برېښنالیکونه ترلاسه کړي دي. د دغو ټولو

لوستونکو گډه غوښتنه دا وه چې د اخبار د چاپ شمېر دي ډېر شي، چې موږ هم د دوی له غوښتنو سره سم د خپل اخبار د چاپ شمېر لس برابره ډېر کړ. تاسي د سټيج تر څنگ زموږ څلور تنه درانه مېلمانه گورئ، دوی نه يوازي دا چې زموږ د اخبار دايمي لوستونکي دي، بلکې همدا د دوی برکت دی چې نن موږ په هيواد کې دومره ډېر لوستونکي لرو. موږ خپل اخبار دوی ته لېرو او بيا يې دوی پر خلکو وېشي، دا چې افغانان ډېر بې وزله دي، نو موږ هم دوی ته اخبار وړيا ورکوو. دا چې زموږ د لوستونکو د ليکونو، ټيليفونونو او برېښنالیکونو ډېره برخه په نوموړو مېلمنو پورې اړه لري، نو موږ هم دوی هر يوه ته يوه جايزه، چې يوه يوه جوړه دريشي او زر ډالره دي، په پام کې نيولي دي. هيله ده چې دوی زموږ دغه کوچنۍ تحفه ومنې. اوس له محترم وزير صاحب څخه هيله کېږي چې زموږ درنو مېلمنو ته جايزې ورکړي.“

وزير، چې د غونډې برخه والو ورته تودې چکچکې کولې او د کوچنيو هلکانو او نجونو يوه گروپ پر جايزه گټونکو باندي گلان شيندل، مېلمنو ته جايزې ورکړې. تر دې وروسته د غونډې وياند له يوه مېلمنه څخه، چې لالو ماما نومېده، وغوښتل چې د نورو مېلمنو په استازيتوب د اخبار پر محتوا خبري وکړي.

لالو ماما، چې غوږکالي يې اغوستي وه، دريځ ته راوړل شو، د ښي لاس دوې گوتي يې په ږيره کې راتېري کړې او خپلې خبرې يې داسي پيل کړې:

”زه نن سهار دوکان ته ولاړم، چې ټيليفون راغی ويل د اخبار دفتر ته راشه، جايزه درته راوتلې ده.“

زه خبر نه وم چې په يو داسي لوکس هوټل کي به غونډه وي او دومره لوی خلک به په کښې وي، کله نو ما به د کار کالي تبديل کړي وای. تر دې خبري پوري زما يوه کيسه راياده شوه. وايي چې يوه ډاکټر ناروغ ته خورا ډېره دوا ورکړه او ښه غوښتن فیس يې هم ځني واخيست، بس نور يې څه کوي چې د ناروغ کور يې پر چرگه وړبار کړ. ناروغ چې يو د پيسو له خوا تاواني شوی و او بل ناروغی هم وار خطا کړی و، ورو وويل: ډاکټر صاحب! ايا دا درمل به گټه راته وکړي؟ ډاکټر چې د فیس پيسې په جيب کي اچولي وې، په خدا وويل: ياره ماته خو يې همدا اوس لا ډېره گټه وکړه، خو ستا په باب نو نه پوهېږم چې گټه به درته وکړي کله؟ نو دا چې دا اخبار به د شتمنو خلکو لپاره څومره گټور وي، زه نه پوهېږم، خو زما لپاره ډېر گټور دی، دومره گټور چې زما گټه يې دوه برابره کړې ده او نننۍ جايزه خو لا هلته پرېږده. يوه بله کيسه مې هم راپه ياد شوه، يو وخت يو لوی خان مړ شوی و، چې په اسقاط کي يې غريبانو ته خورا ډېري پيسې ورسېدې. په لاره کي يو طالب چې شاعر هم و، د پنځو سوو افغانیو لوټ (نوټ) راښکاره کړ، ويل دا دی وگوره! ”هر سړی هم پښې اوږدې کاندې وای مړ يم— جار قربان شم د حاجي صاحب له مړي“. نور خلک هم وايي چې موږ اخبار چلوو، اخبار خو دې ته وايي چې خلکو ته ډوډۍ ورکړي.

د لالو ماما د خبرو وروستۍ جمله له تودو چکچکو سره مل شوه. د اخبار مسوول چلوونکي، چې په سره مخ کي يې شنې سترگي برېښېدلې، په خدا وويل: که مهرباني وکړئ د اخبار د محتوا په باب لږ تبصره وکړئ او دا هم ووايست چې دې اخبار څنگه ستاسي عايدات دوه برابره کړل؟

د مسئول چلوونکي خبري لالو ماما ته وژباړل شوې. لالو ماما يوه شېبه غلې و، بيا يې د بني لاس دوې گوتي په زېره کي راتېري کړې، خټ يې وگراوه او ويې ويل: ياره زه خو سواد نه لرم، چي د اخبار په باره کي خبري وکړم، په دې چي زما له دې خبرو سره گړدسره کار نشته او که ايمان په ترخه کي کبني نه ږدم او رښتيا ووايم، نو زه د جلبيو والا مشر يم، دغه بل مېلمه د نانوایانو مشر دی او دغه نور دوه مېلمانه د کباب او پېره کيو والا مشران دي. موږ به پخوا په کاغذي او پلاستيکي کڅوړو کي خلکو ته جلبی، کباب، ډوډی او پېره کي ورکول. تاسي ته خو معلومه ده چي اوس ډېره گراني ده، په هيڅ شي خوله نه پوري کېږي، کار و بار هم په تپه ولاړ دی، يوه افغانی تر سل منډه ډېره لاندې ده، خو اوس چي دغه اخبار چاپېږي، موږ هم جلبی په دغه اخبار کي نغاړو او خلکو ته يې ورکوو، نو په دې ډول د کڅوړو پيسې راپاته کېږي. د دې اخبار يوه ښېگڼه دا ده چي ښه غټ او پاني يې هم ډېري دي، يوه گڼه يې د څو کېلو جلبيو لپاره بس ده؛ کاغذ يې هم ښه پنډ دی، غوړي نه ورڅخه څڅېږي او چاپ يې هم ډېر ښه دی، رنگ نه بايلي. زه په پای کي د دې اخبار ادارې ته دا وړاندیز کوم چي د اخبار شمېر دي دوه برابره نور هم ډېر کړي، ځکه چي پرون زما دوکان ته د جلبيو رانيو لپاره، د لنډې مېوې د سوداگرو مشر راغلی و، ويل هغه مېوه، چي موږ يې بهرنیو هېوادونو ته لېږو، غواړو چي په کرېټونو او صندوقونو کي يې دغه اخبار اوار کړو.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library